2003 YIL 9 OKTYABR, PAYSHANBA

Qishloq HAYOTI

O‘zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan

№126 (6.651). Sotuvda erkin narxda

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ГРУЗИЯГА ДАВЛАТ ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзенинг таклифига биноан 2003 йил 9-10 октябр кунлари давлат ташрифи билан Грузияда бўлади.

Ташриф чоғида ўзаро муносабатларнинг ҳозирги аҳволи ва истиқболлари, томонларни қизиқтирган халқаро муаммолар муҳокама этилиши ҳамда қатор муҳим ҳужжатлар имзоланиши режалаштирилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ф А Р М О Н И

А.А.Азизхўжаевни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлаш тўғрисида

Алишер Аббосович Азизхўжаев Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2003 йил 7 октябрь

ТАШАББУС ГУРУҲИ АЪЗОЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 7 октябрь куни янги тузилаётган Ўзбекистон либерал-демократик партияси ташаббус гуруҳи аъзолари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари мамлакатимизда амалга оширилаётган бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш, ишлаб чиқаришни юксалтириш, умуман халқ фаровонлигини ошириш ҳамда иқтисодиётнинг барқарор ривожланишини таъминлашда кичик ва ўрта бизнес вакиллари ҳамда тадбиркорларнинг ҳиссаси тобора ортиб бораётганини таъкидлади.

Бугун мамлакатимизда 240 мингдан зиёд кичик ва ўрта бизнес субъекти фаолият юритмоқда. Уларнинг саксон беш мингини фермер хўжаликлари ташкил этади.

Юртбошимиз бу ерга тўпланганлар янги партия тузиш ташаббуси билан чиққанини, бундай ташаббус Конституциямиз ва амалдаги бошқа қонунлар доирасида, ҳар томонлама чуқур мушоҳада билан амалга ошириладиган бўлса, уни қўллаб-қувватлаш лозимлигини айтди.

Мустақиллик юртдошларимиз онгида катта ўзгаришлар ясади. Одамларимизда, айниқса, ёшларимизда тадбиркорлик билан шуғулланишга кучли рағбат уйғонмоқда. Улар ўз иши, ўз бизнесини ташкил этиши учун мамлакатимизда барча ҳуқуқий асослар яратилган.

Учрашувда тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати фаоллари - Ўзбекистон либерал-демократик партиясини тузиш ташаббус гуруҳи аъзолари: «Пахтабанк» бошқаруви раиси Қ.Тошматов, Тошкент шаҳридаги «Файз-барака» компанияси раҳбари М.Акромова, Ўзбекистон туманидаги «Умид» фермер хўжалиги бошлиғи И.Назаров, Республика «Маънавият ва маърифат» маркази ходими Ш.Орипов ва бошқалар сўзга чиқиб, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, хусусий мулкчиликни ҳимоялаш, соҳада юзага келаётган муаммоларни бартараф этиш борасидаги эътибори ва янги партия тузиш ташаббусини қўллаб-қувватлагани учун Юртбошимизга миннатдорлик билдирди.

(ЎзА)

Д.ЮСУПОВ олган суратлар.

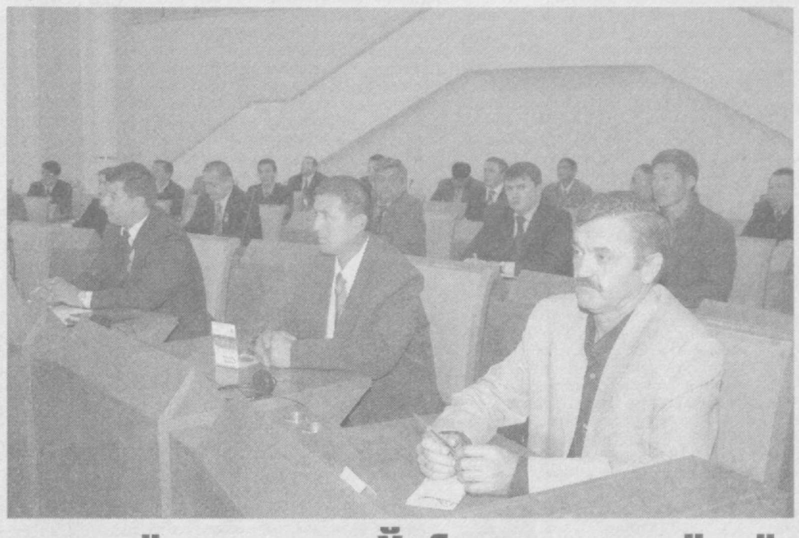

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ижтимоий қатлами Ўзбекистон сиёсий майдонида ўз ўрнини эгаллаши лозим

Президент Ислом Каримовнинг янги тузилаётган сиёсий партия ташаббус гуруҳи аъзолари билан учрашувдаги н у т қ и

Азиз дўстлар!

Бугун сизлар билан ўтказилаётган учрашувимизнинг асосий мақсади - ҳаётимизнинг ўзи, тез ўзгараётган замон олдинга сураётган долзарб бир масала устида фикр алмашишдан иборат.

Мендаги маълумотлар бўйича, мана шу учрашувга таклиф этилганларнинг аксарияти анчадан бери битта масала устида бош қотириб, бу борада тегишли идораларга чиқиш, мурожаат этишни муҳокама қилмоқда. Яъни, Ўзбекистон сиёсий майдонида янги партия тузиш ҳақида, унинг ғоя ва мақсадлари, таъсис ҳужжатлари, дастури хусусида муҳокамалар, баҳслар олиб бориляпти.

Албатта, бундай ташаббус Конституциямиз ва бошқа қабул қилган қонунларимиз доирасида, ҳар томонлама чуқур тайёрланиб, амалга ошириладиган бўлса, бунга, ўйлайманки, ҳеч ким қарши чиқмайди. Ва аксинча, бу таклифлар замиридаги мақсад ва интилишлар ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган, одамларимиз, аҳолимизнинг орзу-умидларига мос келадиган бўлса, охир-оқибатда халқимизнинг оғирини енгил қилишга хизмат этса, айни муддао бўлади.

Бугунги учрашувда мана шу қараш ва ёндашувлар, ҳаракатлар бўйича атрофлича мулоҳаза юритиб, фикр алмашиб олсак, табиийки, бу ҳам фойдадан холи бўлмайди, деб ўйлайман.

Ҳурматли учрашув қатнашчилари!

Бугун эл-юртимиз кечираётган ҳаёт, давлатимиз, жамиятимиз олдига қўйган эзгу мақсадлар йўлидаги ҳаракатларимиз, сиёсий-ижтимоий, иқтисодий ва маънавий соҳаларда танлаган бошқариш тизимини амалга ошириш борасида қўлга киритаётган ютуқлар, айни вақтда, шуни ҳам очиқ айтиш керак, ҳуқуқий демократик, бозор иқтисодиётига асосланган давлат қуриш жараёнида дуч келаётган муаммолар ҳақида, ўйлайманки, барчангиз амалий фаолиятингиз мисолида яхши хабардорсиз.

Мен, имкониятдан фойдаланиб, жамиятимиз тараққиётининг ҳозирги ва эртанги босқичида сиёсий партияларнинг ўрни, мавқеи ҳамда вазифалари ҳақида тўхталиб, сиз, янги партия тузиш ташаббускорлари билан мамлакатимиз ҳаётида бу йўналишдаги мавжуд вазият бўйича очиқ гаплашиб олмоқчиман.

Ўйлайманки, бу ҳеч кимга сир эмас - ҳар қандай партия ва ижтимоий ҳаракатнинг пайдо бўлиши, аввалambор, шу юрт ҳаётида содир бўлаётган ўзгариш ва янгиланишлар, аҳолининг, ижтимоий-сиёсий гуруҳ ва қатламларнинг хоҳиш-иродаси, интилишлари билан чамбарчас боғлиқдир.

Бошқача айтганда, ҳар қандай партия ёки ижтимоий ҳаракат, биринчи галда, аниқ ғояларнинг тарафдори, муайян гуруҳларнинг манфаатларини аниқ тасаввур қиладиган, шу қарашларни олдинга сурадиган, ҳимоя қиладиган ва ҳаётга татбиқ этиш учун курашадиган куч сифатида майдонга чиқади.

Шу борада ўз-ўзидан аён бўлиши керакки, кўппартиявийлик шароитида ҳар қандай партия ва ҳаракат жамият ва халқ орасида обрў топиш эвазига, аввалambор, сайловолди ва сайлов даврида ўз ғоялари, дастури ва амалий ишлари билан сайловчиларни ўзига эргаштира олиш ва кўпроқ овоз тўплаш ҳисобидан қонунчилик ва ижро ҳокимиятларига ўз вакилларини ўтказиш ва шулар орқали ўз олдига мақсад қилиб қўйган ғоя ва интилишларни амалга ошириш билан ўзини намоён қилиши табиий.

Шу талабларга жавоб бермайдиган, амалий ҳаёт билан боғланмаган, ҳавойи интилишлар, фақатгина чиройли, лекин қуруқ даъват ва чақириқлар билан яшайдиган сиёсий куч эса - у партия бўладими, ижтимоий ҳаракат бўладими - охир-оқибатда инқирозга юз тутади ва халқ назаридан қолади. Бундай тизим ва ҳолат барча демократик давлатларда табиий бир ҳолга айланган.

Албатта, демократик жамият қуришга бел боғлаган ва бунга эришган давлатларда бирон-бир сиёсий кучнинг ўз мавқеи ва ўрнига эга бўлиши, обрў қозониши учун, сиёсий партия ёки ижтимоий ҳаракат бўлиб шаклланиши учун, шубҳасиз, маълум вақт ва тажриба керак бўлганини кузатиш мумкин.

Агарки, Америка, Европа ёки Осиёдаги ривожланган демократик давлатлар мисолида кўрадиган бўлсак, уларда ҳозирги кунда етакчи куч тариқасида фаолият кўрсатаётган партиялар узоқ ва мураккаб, давомли тарихга эга бўлгани, қанча-қанча ижтимоий-сиёсий кураш ва тўфонларни бошидан кечиргани, халқ ишончини қозониш учун оғир йўлларни босиб ўтгани ва бугун ҳам доимий ҳаракатда эканига ишонч ҳосил қиламиз.

Бир сўз билан айтганда, ҳар қайси партиянинг ўз тарихи, сиёсий қиёфаси ва, энг аввало, бутун фаолиятининг негизида аниқ ва халққа, жамиятга тушунарли, таъсирчан ғоялар мужассам бўлиши шарт.

Тан олишимиз керакки, биз мустақилликка эришгандан кейинги мана шу 12 йиллик даврда бу масалада ҳам бирмунча ҳаётий тажриба орттирдик.

Бошимиздан кечирган, ўзини оқламаган яккапартиявийлик, зўравонлик тизими, халққа маъқул ёки номаъқул бўладими, фақатгина битта ғоя ҳукм сургани, халқимиз тарихида қандай салбий из қолдиргани ҳақида гапириб ўтириш ортиқча бўлса керак.

Буни барчангиз Ўзбекистонимизнинг яқин тарихидан яхши биласиз ва бундан тегишли хулосалар чиқаргансиз, деб ўйлайман.

Юртимизда етмиш йилдан кўпроқ яккаҳукмронлик қилган ана шу мафкура, минг афсуски, кўпгина одамларимизнинг онги ва тафаккурига ўрнашиб қолгани ва ҳамон ўз исканжасидан чиқармаётганининг гувоҳи бўляпмиз. Ҳали-бери ҳаётимизга салбий таъсир ўтказаётган кўпгина мисоллар қаторида боқимандалик касаллиги ҳақида гапирадиган бўлсак, эски замондан қолган бундай асоратлар нақадар кучли эканини сезиш қийин эмас.

Ҳозирги вақтда биз ҳуқуқий демократик, бозор иқтисодиётига асосланган давлат, ҳеч кимдан кам бўлмаган ҳаёт қуриш учун интилмоқдамиз. Бу ҳаётнинг сиёсий-ижтимоий асослари бўлган демократия принципларини, кўппартиявийлик муҳитини мустаҳкамлаш, партиялар фаолиятини ташкил қилиш ва ривожлантириш бугунги ҳаётимизнинг энг муҳим вазифаси, эртанги тараққиётимизнинг гарови бўлиб қолмоқда. Барча тараққий топган демократик давлатлар босиб ўтган бу йўл биз учун ҳам ягона тўғри йўл экани ҳақида такрорлаб гапириб ўтиришнинг зарурати йўқ, деб ўйлайман.

Ҳаммамизга маълум, ҳозирги кунда мамлакатимизда мавжуд бўлган партиялар, яъни Халқ демократик, «Адолат» социал-демократик, «Миллий тикланиш» демократик партияси ва Фидокорлар миллий демократик партияси эски тузумдан мутлақо фарқ қиладиган янгича шароитда, кўппартиявийлик муҳитида ишламоқда, имкон қадар жамиятда ўз ўрнини топишга, одамларни ўз ғояси, ўз дастури атрофида жипслаштиришга интилмоқда.

Ҳеч шубҳасиз, мамлакатимизнинг эркин ва озод ҳаёт, демократик давлат, фуқаролик жамияти қуриш йўлида қўяётган қадамлари барчамизни қувонтиради.

Лекин, таассуфки, шу мақсадга эришишга қаратилган жараёнлар, аввало, ҳақиқий кўппартиявийлик муҳитини барпо этиш, ҳар қайси партиянинг аниқ, фақатгина ўзига хос қиёфага, ўз тарафдорлари ва сайловчиларига эга бўлиши, олдинга сурадиган ғоялари ва дастурларини амалга ошириш учун қатъий кураш олиб бориши жуда суст кечмоқда. Бундай интилиш ва ҳаракатлар, айтиш мумкинки, умуман сезилмаяпти.

Шуни яна ва яна бир бор афсус билан таъкидлашга мажбурман - ҳозир жамиятимизда шу масала бўйича кечаётган жараёнлар ҳеч кимни қониқтирмайди. Ва бундан керакли хулосалар чиқариш айни муддао бўлур эди.

Албатта, барча партияларимизни бир-бирига яқинлаштираётган жиҳатларнинг мавжудлиги - улар сиёсий, иқтисодий мақсад ёки дастур бўладими - бу ҳам табиий ҳол.

(Давоми 2-бетда)

КУННИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

● Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Ислом тараққиёт банки (ИТБ) вице-президенти Амадоу Боубакир Сиссе Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки бошқаруви раиси З.Мирхўжаев билан учрашди.

● Мамлакатимизга расмий ташриф буюрган Словения Республикаси ташқи ишлар вазири Дмитрий Рупель раҳбарлигидаги делегация аъзолари 7 октябр куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси раиси Эркин Халилов билан учрашди.

● Вазирлар Маҳкамасида Алоқа ва ахборот-коммуникация технологиялари мажмуининг мажлиси бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари А.Орипов бошқарди.

● Сафарбарлик чақируви резервидаги хизматга жалб этилган йигитлар Чирчиқ гарнизонида қасамёд қабул қилди.

● Самарқандда ўтган халқаро илмий-амалий анжуман давлат ва дин муносабатларига бағишланди. Унда ўнга яқин мамлакатдан келган олимлар ва уламолар иштирок этди.

● Тошкент фармацевтика институтида доривор воситалар ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва сифатини назорат қилиш масалаларига бағишланган семинар бошланди.

● Жондор туманининг Н.Ражабов номидаги ширкат хўжалигининг Дукки қишлоғи ёшлари учун спорт мажмуи қуриладиган бўлди.

● Қиймати 173,2 миллион сўм бўлган спорт иншоотини қуриш имкониятини кўплаб қурилиш ташкилотлари иштирок этган тендер танловида «Вилоятқурилиш» хиссадорлик жамияти қўлга киритди.

● Педиатрия илмий текшириш институтида соғлиқни сақлаш тизимининг бирламчи бўғинида болаларга кўрсатилаётган тиббий-ижтимоий ёрдам сифатини янада яхшилаш масалаларига бағишланган республика илмий-амалий анжумани бўлиб ўтди.

● Пойтахтимизда мамлакатимиз мустақиллигининг 12 йиллиги ҳамда Обод маҳалла йилига бағишланган «Давр садолари» мусиқа фестивали бошланди.

● Пойтахтдаги «Интерконтинентал» меҳмонхонасида Марказий Осиёда юқумли касалликларни кузатиш бўйича уч кунлик минтақавий конференция иш бошлади.

АДОЛАТ МЕЗОНИ

Эндиликда оиласидан ажралмаган ҳолда маҳкум нафақат оила таъминотини йўлга қўяди, балки фарзандлари тарбиясида ҳам иштирок этади. Агар у унча оғир бўлмаган жиноят содир этган ҳамда биринчи марта озодликдан маҳрум қилинган бўлса.

ФАРМОН ВА ИЖРО

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси иккинчи чақириқ олтинчи сессиясида "Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Жиноят, Жиноят-процессуал ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Қонуннинг қабул қилиниши қонунчилигимизга, ўзлигимизга хос бўлган бағрикенглик, кечиримлилик фазилатларининг об-ҳавосини олиб кирди. Жорий йилнинг 26 сентябрида эълон қилинган "Биринчи марта озодликдан маҳрум этишга судланган шахсларнинг жазо ўташ шароитларини либераллаштириш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонини, таъбир жоиз бўлса, мамлакатимизда шу тарзда изчил амалга оширилаётган инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг мантиқий давоми ҳисоблашимиз мумкин.

(Давоми 2-бетда)

ДАВР

ҲУҚУҚИМНИ АНГЛАБ ЕТДИМ

Сўнгги йилларда юртимизда хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятига, уларнинг ривожланишига катта эътибор қаратилмоқда. Бу мамлакатимизнинг энг муҳим тармоқларидан бири бўлиб, қишлоқ хўжалигининг аграр соҳаси билан бевосита боғлиқ.

Аҳолининг турмуш даражасини ривожлантириш, уларнинг яшаш шароитини яхшилашда, айниқса, фермерчилик ўз самарасини кўрсатмоқда. Аммо бу янги иқтисодий жараённи бошидан кечираётган деҳқон ва фермерлар ўз меҳнат тажрибаларида, иш жараёнларида айрим муаммоларга дуч келмоқда. Таҳририятимизга хат йўллаган Жиззах вилояти Арнасой туманининг "Довонсой" фермер хўжалиги раҳбари Рўзимурод Нуржоновнинг шу мазмундаги мактуби эътиборимизни тортди. Мактубда фермерларга тўсиқ бўлаётган ғовлар ва уларнинг фаолият юритишида қўл келаётган ибратли ишлар ҳақида сўз юритилади.

(Давоми 3-бетда)

ГАП ФАҚАТ РАҲБАРДАМИ?

ТАҲЛИЛ

Балиқ етти хазинанинг бири. Оқсилга бой парҳез таом. Халқимизда уни луқмаи ҳалол, дейишади. Юртимизда балиқ маҳсулотларини эҳтиёж даражасидагина етиштириш эмас, балки экспорт қилиш имкониятлари ҳам мавжуд. Бироқ, узоқ йиллик истибдод даврида тармоқ ривожига аҳамият берилмади.

Давлатимиз мустақилликка эришгачгина бу соҳага алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг "Балиқчилик тармоғида монополиядан чиқариш ва хусусийлаштиришни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори бу йўлда ташланган истиқболли қадам бўлди.

Хўш, қарорда кўзда тутилган мақсад ва вазифалар нуқтаи назаридан Самарқанд балиқчилик корхонаси фаолиятига бир назар ташласак.

Унинг идораси Пайариқ туманидаги ихтисослаштирилган хўжаликда жойлашган. Таассуфки, бу ерда корхонанинг вилоят миқёсидаги фаолиятини марказлаштириш, самарали бошқариш тугул эркинроқ ўтиришнинг ҳам иложи йўқ. Корхона раҳбари Жумабой Султонов, бош ҳисобчи Мамадали Жозилов, бош балиқшунос Тошпўлат Аввалбоевларга тирбанд жойлашган собиқ савдо дўконининг биргина хонаси ажратилган, холос.

(Давоми 3-бетда)

ЖИНОЯТГА ЖАЗО МУҚАРРАР

НАФС КЕЛТИРГАН МУСИБАТ

Фотимахон ва Сайёрахонга тақдир Сирдарё вилояти Янгиер шаҳрининг "Бухоро" тор кўчасида қўшни бўлиб яшашни раво кўрди.

Бунинг нимаси ажабланарли, деб хулоса чиқаришга шошилманг. Гап шундаки, бу икки "дугона"нинг қисмати ҳам, орзу умидларию, ҳаётлари ҳам, ҳаётда "экканы" ҳам, "ўргани" ҳам "қўшни" бўлиб қолди.

Дугоналар лоақал бирор жамоада бирга ишлашгани ҳам, бирор муассасада илмий иш қилишгани ҳам йўқ. Уларни дугоналикка чорлаган нарса охир-оқибат ҳар қандай инсонни балога гирифтор қилувчи НАФС бўлди.

Ўтган йилнинг 9 декабрида Янгиер шаҳрида нохуш бир воқеа содир бўлди. Ислом исмли номаълум шахс ярим кило целлофан халтага солинган героин моддасини сотиб бериш учун Фотима Саидисоевага келтириб беради. Фотима эса ўз навбатида тушган фойдани ўртада бўлиб олиш шарти билан "мол"га харидор топиб беришни Сайёра Ширматовадан сўрайди. "Худо бераман деса ҳеч гапмас, "ол қулим" деб турганга ўхшайди".

(Давоми 3-бетда)

«АМЕРИКАДА ЮРИБ НУКУСНИ СОҒИНДИМ"

ТАЪЛИМ

"Олти ҳафта мен учун бир неча йилдай бўлиб туюлди. Табиийки, океан ортида ўз соҳамиз бўйича малака ошириб, тажриба орттирдик.

Осмонўпар бинолару, энг сўнгги электрон техника билан жиҳозланган университет ва мактаблар, тўкин-сочин супермаркетлар бизни ҳайратлантирди. Аммо шундай бўлса-да, Нукусни, она Ўзбекистонни соғиндим", дейди Нукус шаҳар 1-сон гимназия директори ўринбосари Гулора Бекимбетова.

У АКСЕЛС дастури бўйича АҚШда тажриба ошириб Вашингтон, Миссури штатлари, Канзас шаҳридаги университет ва мактабларда бўлиш жараёнида америка таълим тизими билан яқиндан танишди. Шунингдек, Эрик Жакоб, Том Вонстин сингари олимлар билан яқин мулоқотда бўлиб, зарур маслаҳатлар олди.

-Миссисипи дарёси бўйида юриб қадим Амударёни, Канзасдаги муҳташам музейда бўлиб Нукусдаги санъат музейини, Миссури штатидаги мактаблар билан танишиб эса ўз ўқувчиларимни соғиниб кетдим. Айниқса, АҚШдан келиб, 70 йиллик юбилейи боис таниб бўлмас даражада ўзгариб кетган Нукус кўзимга тўтиё бўлиб кўринди, - дея таассуротларини ўртоқлашади Гулора опа.

Қизиғи шундаки, моҳир педагог меҳнат қилаётган гимназиядаги кўплаб ўқитувчи ва ўқувчилардан ҳам ана шундай бой таассуротлар билан бирга, соғинчли сафар сурурини тинглаш мумкин.

(Давоми 4-бетда)

ҲИКМАТ

Буюк ишни ваъда қилмай туриб, буюк иш қил.

ПИФАГОР

КЕЛГУСИ СОНДА:

ЕРНИ АЛДАГАН ЖАРИМА ТЎЛАЙДИ

БОШИМ ОҒРИБ КЕТДИ

ДЎМБИРАНИНГ СИРЛИ ОҲАНГИ

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ижтимоий қатлами Ўзбекистон сиёсий майдонида ўз ўрнини эгаллаши лозим

(Боши 1-бетда)

Ҳар қандай фаолият кўрсатаётган партия юрт тинчлиги, Ватан тараққиёти, халқ фаровонлиги каби ғояларни ўзининг эзгу мақсади деб олдинга суришига, ишончим комилки, ҳеч ким қарши чиқмайди.

Бошқача айтганда, бугун Олий Мажлисимизда ўз фракцияларига эга бўлган кўпгина партияларимиз демократик принциплар ва миллий қадриятларимизга асосланган келажагимизни кўришга бел боғлаганини, шу мақсадда олиб бораётган ислоҳотларимизга муносиб ҳисса қўшаётганини ҳеч ким инкор этолмайди ва бу борада уларни албатта қўллаб-қувватлайди.

Лекин табиий бир саволга жавоб топиш қийин бўляпти. Бу эзгу мақсадларга эришишда ким қандай йўлларни, қандай модел ёки программаларни таклиф этмоқда ва уларни амалга оширишда фидойилик кўрсатмоқда?

Яна битта масала: бу партиялар кимларнинг, қайси ижтимоий табақаларнинг аниқ манфаатларини кўзлайди?

Афсуски, бу саволларга ҳам тайинли жавоб йўқ.

Бугун бизнинг олдимизда турган мақсад битта - озод ва обод, фаровон ҳаёт қуриш. Лекин бу мақсадга эришишнинг йўллари кўп. Нима туфайли, нима эвазига, нималарга суяниб ва таяниб амалга ошириладиган қандай дастур асосида биз бу мақсадларга етамиз? Бу борада биз қандай муаммоларни бартараф этишимиз, қандай марраларни эгаллаб, қандай босқичлардан ўтишимиз даркор? Энг қийин масала мана шу ерда.

Бундай вазиятни сиёсий ёки иқтисодий соҳаларда, ижтимоий, маънавий-маданий йўналишларда, умуман, давлат ва жамиятимизни қуриш, уни идора қилиш ва бошқариш масалаларида кузатишимиз мумкин. Нафақат бугунги кунимиз, балки эртанги авлодларнинг келажагига ҳам таҳдид солаётган, халқаро майдонда тобора кучайиб бораётган янги хавф-хатарларнинг олдини олиш, юртимизда қарор топган тинч ва осуда ҳаётни бу бало-қазолардан асраш мақсадида нималарга нисбатан эҳтиёт ва ҳушёр бўлишимиз, ташқи ва ички сиёсатимизни узоқни кўзлаб, қандай принципларга асосланиб, нималарга ва кимларга таянган ҳолда олиб боришимиз зарур деган саволлар, аввало, сиёсий партияларимизнинг аъзо ва раҳбарларини қийнаши керак эмасми?

Лўнда қилиб айтганда, бугунги вазият бу йўналишларда давлат сиёсатини аниқлаш, якка-ягона тўғри йўлни ишлаб чиқиш ва танлаш масаласида партия ва ҳаракатлардан тинмай бош қотиришни, бу масалаларнинг ечимини топиш мақсадида олиб борилаётган баҳс ва муҳокамаларда ўз фикри ва позициясини ҳимоялашга қодир бўлишни ва ўз ҳақлигини исботлаб беришни тақозо этади.

Лекин, очиқ айтиш керак, бизда бу борада қандайдир лоқайдлик, хотиржамлик ва бепарволик ҳукм сурмоқда. Худдики, ҳамма оғир ва кескин муаммолар бугун ҳам, эртага ҳам ўз йўли билан ҳал бўладигандек, кимдир уларни ечиб беради, деган кайфиятлар устун бўлмоқда.

Аксарият партияларимиз эса курашиш ўрнига, сен менга тегма, мен сенга деб, ҳозирги шиддат билан ўзгариб бораётган ҳаётдан орқада қолмоқда.

Баъзилар, бу катта сиёсат, бунга тажрибамиз ва қурбимиз ҳали етмайди, деб эътироз билдириши мумкин. Бундай қарашлар билан мутлақо келишиб бўлмайди. Нега деганда, сиёсий партия, деб ном олган куч, авваламбор, шундай мураккаб сиёсатга ўз ҳиссасини қўшиш учун майдонга чиқади.

Майли, келинг, бундай стратегик, ўта оғир сиёсий муаммоларни ечишдан кундалик ҳаётимизда ҳар қадамда учрайдиган масалаларга ўтайлик. Ҳеч кимга сир эмас, бугунги жиддий муаммоларимиздан бири - жойлардаги, авваламбор, ёшлар ўртасидаги ишсизликдир. Бу бир ой ёки бир йилда ҳал бўладиган масала эмас, албатта. Бу муаммонинг илдизи чуқур ва бунга олиб келадиган сабаблар кўп. Бундай мураккаб масалани ечиш учун у билан узвий боғлиқ бўлган бошқа муаммоларни ҳам ҳал этишга тўғри келади.

Аввало, ўйлаб кўрайлик, ишсизлик ўзи нимадан пайдо бўлади? Бу муаммонинг ижобий ёки салбий томонга ўсиши, биринчи галда, иқтисодий ривожланиш билан боғлиқ.

Айтайлик, иқтисодиёт тез ривожланса, ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг харидори кўп бўлса, экспорт ҳажми ортиб, шу ҳисобидан корхоналарга валюта тушса, албатта, янги-янги иш ўринлари вужудга келади. Ва бу нарса нафақат завод ёки хўжалик, балки шу ерда ишлайдиган ҳар бир инсоннинг даромад ва буромадини ташкил қилади. Натижада ишсизлик даражаси пасаяди.

Масаланинг яна бир жиҳати шундаки, ишлаб чиқаришнинг ривожланиши, барқарор ўсиб бориши - бу қишлоқ хўжалиги бўладими, саноат ёки хизмат кўрсатиш соҳаси бўладими - шу тармоқларда ишлаётган одамларнинг доимо сезгир ва изланувчан бўлишини, бугунги кун талаб қиладиган касб-ҳунарларни ўрганишни, ўз малака ва савиясини муттасил ошириб боришни, мухтасар айтганда, замон билан тенг қадам ташлашни тақозо этади.

Ҳозирги давр шиддати шундайки, озгина оқсоқликка йўл қўйган одам ёки корхона эртага ҳаётдан орқада қолиб кетиши мумкин. Маҳсулот таннархи ҳам, даромад ва буромад ҳам, турмуш даражаси ҳам замон билан ҳамқадам юришимизга чамбарчас боғлиқ. Бу оддий ҳақиқат бўлса ҳам, уни такрор-такрор айтишга тўғри келмоқда. Одамларни иш билан банд қилишнинг яна бир омили шуки, ҳар қандай шароитда ҳам ташаббус ва изланувчанлик билан яшаш, керак бўлса, тадбиркорлик сир-асрорларини пухта ўрганиб, тинимсиз ҳаракат қилиш ва олдинга интилиш лозим.

Бу масалада Япония ва Корея сингари табиий бойликка деярли эга бўлмаган мамлакатлар тажрибасидан кўп нарсани ўрганиш мумкин. Улардаги мураккаб шароит, чекланган ресурслар доимий жонсаракликни, ақлни ишлатишни, тап-тақир жойда ҳам имконият топишни талаб қилади ва улар бу борада жиддий ютуқларга эришмоқда.

Демак, ишсизлик масаласини бартараф этишга ўз ҳиссасини қўшмоқчи бўлган партия ёки ҳаракат, аввало, муаммонинг мана шундай туб илдизларини чуқур ўрганиши, шу хусусда бош қотириши, жамоатчилик ва халқнинг эътиборини шунга қаратиши лозим. Фақат шунинг эвазига улар етакчи ижтимоий ёки сиёсий куч деб ном олиши, эл-юрт орасида чинакам обрў-эътибор қозониши мумкин.

Мактабларимизнинг аҳволига эътибор берайлик. Бугун бизда 30 фоиз мактаб бинолари ночор ҳолатда. Очиқ тан олишимиз керак - бу муаммони, мактаблар масаласини тўла ечишга жойларда куч-имкониятларимиз етишмаяпти. Бу масалани ҳал этишга партиялар қандай ҳисса қўшмоқда? Мактабларни таъмирлаш, ўқувчиларга зарур шароит яратиш борасида улар қандай ташаббус билан чиқмоқда? Азалий урф-одатларимизга амал қилиб, маҳалла билан, жамоа билан биргаликда ҳашар уюштириб мактаб муаммоларини ечиш учун қайси партияда қандай амалий ҳаракат ёки интилиш сезилмоқда?

Сир эмас, бугунги кунда кўп мактабларда янги дарсликлар, китоб ва ўқув қўлланмалари етишмайди. Бир қарашда, бу оддий масалага ўхшайди. Лекин ҳаёт мана шундай оддий масалалардан ташкил топади, шуларнинг таъсирида ўтиб боради.

Шу муаммони ечиш борасида, мисол учун, ўзини ёшлар партияси деб атаган Фидокорлар партияси нима иш қиляпти? Бу масалада бирон мактабга бир-иккита компьютер совға қилиш билан иш битадими? Бу муаммони ҳал этиш учун жиддий ўйлаб, аниқ дастур тузиб, енг шимариб узоқ ишлашга тўғри келади.

Ёки кўп жойларда одамларни қийнайдиган масала - ичимлик суви масаласини олайлик. Бу муаммо нафақат олис қишлоқларда, балки кўпчилик туман марказларида ҳам долзарблигича қолмоқда.

Яқинда аҳолини табиий газ ва ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш бўйича 2009 йилгача мўлжалланган ҳукумат дастури қабул қилинди. Кўпгина ташаббуслар қаторида бу дастурнинг ижроси ҳам Президент ва ҳукумат зиммасида турибди.

Энг ачинарлиси шундаки, бу масалалар ҳал бўлганидан кейин улар ҳақида гапирадиганлар, биз ундоқ қилдик, бундоқ қилдик, деб кўкрагига урадиганлар кўпаяди, албатта. Халқимиз таъбири билан айтганда, ўроқда йўқ, машоқда йўқ, хирмонда ҳозир бўладиганлар топилиши шубҳасиз.

Демоқчиманки, агар ҳар қайси партия ҳаётдаги ҳамма муаммоларни эмас, бирор-бир аниқ ишни ўз масъулиятига олиб, уни охиригача ҳал қилишга интилса, фақат шунинг ҳисобидан обрў қозониши мумкин. Менимча, бу мақсадларга эришиш учун ташаббус ва ҳаракат қуйидан, оддий инсонлар орасидан бошланиши керак. Ҳар қандай таклиф-ташаббус тадбиркорлик ва ишбилармонлик маҳсули сифатида юзага чиққан тақдирдагина яхши самара бериши мумкин.

Лўнда қилиб айтганда, халқ ғамини ейдиган, унинг ташвишларини юракдан ҳис этадиган, ўзини етакчи деб ҳисоблайдиган одам доимо ёниб туриши керак. Биринчи галда, ёшларимиз ҳаётда ўз ўрнимни албатта топаман, кўзлаган мақсадимга албатта эришаман, ҳеч кимдан кам бўлишга ҳаққим йўқ, деган туйғу ва сўнмас ҳаракат билан яшаши ва ана шундай маънавий муҳит жамиятимизда барқарор бўлишини истардим.

Бизда бу борада ҳали ишга солинмаган, таъбир жоиз бўлса, теша тегмаган қанча имконият ва бойлик бор. Шуларни кўра биладиган, ўз онгидан ўтказадиган инсоннинг билими, ақл-заковати, ҳаракати ва куч-қудратига ишонган ва суянган ҳолда буни фаровон ҳаётга эришишнинг яккаю ягона тўғри йўли деб ҳисоблайдиган ва шундай ғояларни олға сурадиган сиёсий кучгина ҳақиқий партия бўлиб шакллана олади.

Ҳозир нима бўляпти? Кўпгина партияларнинг фаолияти ҳамон заиф ва мўртлигича қолмоқда, уларнинг айрим раҳбарлари бир поғона ўсдими - дарров доҳийлик касалига йўлиқмоқда.

Улар ўзини қандайдир партиявий фаоллар деб ҳис қила бошлайди. Етакчилик улар учун гўёки касбга айланиб қолмоқда. Ваҳоланки, халқнинг ичида улардан ҳам донороқ, эл-юртнинг ҳурмат-эҳтиромига сазовор бўлган, лекин ҳар қандай вазиятда ҳам ҳаволаниб кетмайдиган, ўзини кўпчиликдан устун қўймайдиган, камтар ва билимдон одамлар кўп.

Шу ўринда ўзимизга яна бир савол берайлик: бугунги кунда партияларимиз сафида бундай аъзоларнинг сони қанча? Фақат қуруқ гап сотиш, сўз юритиш билан эмас, ўз фаолияти мисолида амалий ишлари билан - тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнес бўладими, фермерлик бўладими - ўзининг манфаатини, шу билан бирга эл-юртнинг ғамини ва ташвишларини ҳисобга олган ҳолда, каттами-кичикми фойда берадиган ишларни узил-кесил ҳал қиладиган, уни қойил қилиб амалга оширишга қодир одамларнинг сони қанча? Ва партияларнинг бу одамларга таъсири қандай?

Барака топкурлар, айтинглар, нега деҳқон-фермерлар, тадбиркорлар ва ишнинг негизини биладиган кишилар, улар қайси соҳа ва йўналишда меҳнат қилишидан қатъи назар, партияларнинг эътиборидан четда қолиб кетяпти? Бу тоифа ва қатламларнинг манфаатлари, орзу-интилишлари партиялар томонидан қай даражада ифода этиляпти, керак бўлса, ҳимоя қилинаяпти?

Ўйлайманки, бу саволларга жавоб топиш ва бундай масалаларни ечиш вақти келди. Бўни жадал суръатда ривожланаётган ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Шу вазифалардан келиб чиққан ва уларни инобатга олган ҳолда, янги тузилаётган партиянинг сиёсий қиёфаси, мақсад-дастурини, керак бўлса, тарихимизда тутадиган ўрни ва мавқеини белгилаб, аниқлаб олишимиз зарур, деб ўйлайман.

Энг муҳими, бугун мамлакатимиз, халқимиз танлаган пировард мақсадларга етиш йўлида эришилаётган улкан ютуқ ва марралар билан бир қаторда, ҳаётимизда мавжуд бўлган ғов-тўсиқлар, ечилмаётган муаммо ва нуқсонларни чуқур таҳлил қилиш, уларнинг илдиз ва томирларини аниқлаш асосида керакли хулосалар чиқариш, шу асносда мухтасар фикр юритишимиз айни муддао бўлур эди. Такрор айтмоқчиман: Ватанимиз мустақиллик йилларида эришган ютуқ ва марраларни ҳеч ким инкор этолмайди ва бунга ҳаққи ҳам йўқ, деб ўйлайман.

Халқимиз асрлар давомида орзиқиб кутган, не-не офат ва тўфонларни, синовларни бошидан кечириб, қанча-қанча қурбонлар эвазига қўлга киритган озод ва эркин ҳаётни, ўз қадр-қимматимиз, муқаддас динимиз, тилимиз ва қадриятларимизни қайта тиклаб, амалда адолатли демократик давлат ва фуқаролик жамияти, эркин иқтисодиёт қуриш имконига эга бўлганимизни, халқаро майдонда Ўзбекистон деб аталмиш келажаги буюк давлатни барпо этишга муяссар бўлганимизни минг йиллик тарихимизда Оллоҳнинг ўзи берган улуғ неъмат, деб қабул қиламиз.

Лекин ҳаммамизга маълум - ҳаёт ҳеч қачон бир жойда тўхтаб турмайди, шиддат билан, тез суръатлар билан ҳамиша олдинга интилади. Кимки ҳаёт тараққиёти суръатлари билан ҳамқадам бўлмаса, унга лоқайд ва беписанд қараса, ҳеч шубҳасиз, тез ўзгараётган тарихнинг бир чеккасида, қолоқлик ва армонда қолиб кетади. Бу - ҳаётнинг аччиқ ҳақиқати.

Мана шунинг учун ҳам барчамиз бир ёқадан бош чиқариб, кўпроқ эришган ютуқларни фақатгина мақташ, уларга маҳлиё бўлиш ва шу маррада, шу босқичда депсиниб туриш эмас, балки бугун юртимизнинг тараққиётига ғов бўлаётган, унга зарар етказаётган муаммоларимизни очиб ташлаш ва уларни бартараф этишга бутун куч-ғайратимизни жалб қилишимиз шарт.

Айнан шу асnoда, келажагимизни ўзимизга яққол тасаввур қилган ҳолда, эртанги кунимизни яхшилаш мақсадида замон талаб қилаётган ислоҳот дастурларини амалга ошириш учун астойдил меҳнат қилишимиз лозим.

Юқорида зикр этилган мақсадларга эришишда, ўйлайманки, 2000 йилда Олий Мажлисимизнинг биринчи сессиясида қабул қилинган ва кейинчалик, тўққизинчи сессияда янада ривожлантирилган давлат ва жамиятимизнинг барча соҳа ва йўналишларини либераллаштириш миллий дастуримизнинг ўрни ва моҳиятини бирон-бир нарса билан ўлчаш қийин.

Шу дастурни сўзсиз амалга ошириш, уни ҳаётимизнинг барча жабҳаларида жорий қилиш, керак бўлса, унинг аҳамияти ва моҳиятини кенг оммага сингдириш масаласини бугунги кунда энг асосий, долзарб вазифамиз, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Аввало, шуни ўзимизга аниқлаб, чуқур англаб олишимиз зарурки, ва буни ҳеч ким инкор этолмайди, ҳар қандай тараққиёт, олдинга юриш - бу илму фан бўладими, иқтисодиёт, маънавий янгиланиш бўладими - уларнинг барчасини замирида, биринчи навбатда, инсоннинг ақл-заковати, ҳаракати, куч-қудрати туради. Бу ҳақиқат, ҳар қандай сиёсий давлат тизимидан қатъий назар, ягона ҳақиқат бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади.

Лекин, ҳеч шубҳа йўқки, инсоннинг, керак бўлса, омма ва халқнинг бундай аломат ва салоҳияти, авваламбор, эркинлик шароитида намоён бўлади. Бунинг негизида қандай тушунча ва ғоя бор?

Мисол тариқасида иқтисодиёт соҳасини олайлик. Бу соҳа ривожини ўз зиммасига олган оддий ишчи ёки раҳбар бўладими, уларга эркинлик бермасдан, таъбир жоиз бўлса, оёқ-қўлини, онги ва тафаккурини кишанлардан озод қилмасдан туриб, инсоннинг ўз ақл-заковати, куч-қудратини ишга солмасдан туриб ижобий натижага эришиш қийин. Бу ҳақиқатни исбот қилиб беришга ҳожат йўқ, деб ўйлайман.

Ҳаётнинг турли соҳа ва жабҳаларини кўтарадиган, уларга ривож ва қанот берадиган омил, ҳамма нарсани ҳаракатга келтирадиган куч бу - аввало иқтисодий эркинлик, яъни том маънодаги инсон эркинлигидир.

Шу фикрни ривожлантириб айтмоқчиманки, кишилик тарихида ўзининг буюк имкониятларини доимо кўрсатиб келган ва бугунги замонда яна қайтадан машҳур бўлган куч" - бу иқтисодий-ижтимоий тараққиётнинг замини, пойдевори бўлмиш эркин тадбиркорлик ва ишбилармонлик ҳаракатидир.

Агарки, Ўзбекистонни ҳар томонлама тараққий топган жамият ва давлатга айлантириш, авваламбор, халқимизнинг ҳаётини муносиб даражага кўтариш ва халқаро обрўсини юксалтириш, шу мақсадларга эришиш учун юртимизда осудалик ва тинчлик-осойишталикни сақлашдан бугунги кунда бизнинг жамиятимизда ким энг кўп манфаатдор деб сўраса, мен, тадбиркор ва ишбилармонлар аҳли, деган бўлардим.

Ҳеч иккиланмасдан айтиш мумкин - шу мақсадларга эришишда жамиятимизнинг мана шу тоифаси, мана шу қатлами давлатимиз ва халқимизнинг суянчи ва таянчи бўлиши аён.

Юқоридаги фикр ва мулоҳазаларни инобатга олган ҳолда, ҳар томонлама асосланган шундай бир хулоса чиқариш мумкин.

Яъни, бугун жамиятимизнинг аввало иқтисодий ҳаётида тобора кенгайиб, кучга тўлиб бораётган тадбиркор ва ишбилармонлар, кичик ва ўрта бизнес, фермерлар ҳаракати эл-юрт тараққиётини, мамлакатимизнинг ҳал қилувчи соҳалари ва йўналишларида олиб борилаётган ислоҳотларни кескин суръатлар билан ривожланишини, олдимизда тўсиқ бўлиб турган барча ғов ва нуқсонларни бартараф қилиш масъулиятини ўз зиммасига олиши учун - уларга сиёсий майдонни очиб бериш жамиятимиз ҳаётининг кун тартибига долзарб масала бўлиб кирмоқда.

Шунинг учун ҳам янги партия тузиш ҳақида гап юритар эканмиз, ўз ҳаётининг маъносини ҳам, юрт ва жамият келажаги, Ватан тараққиёти, халқ фаровонлигини ҳам тадбиркорлик ривожи ва самараси билан боғлаб келган одамларни унинг сафларига бирлаштирсак, ўйлайманки, айни муддао бўлар эди.

Бу ҳаракатнинг асосий ғоялари, мақсад ва вазифаларини сиёсий тил билан ифода этадиган бўлсак, бу ғояларни ўзида мужассам этган партия, ўз моҳият-эътиборига кўра, том маънода айни либерал-демократик партия платформасига тўғри келади.

Айниқса, бу борада юқорида тилга олинган, ҳаётимизнинг барча жабҳаларини қамраб олган либераллаштириш, ўзбекона қилиб айтадиган бўлсак, эркинлаштириш дастури муҳим дастак бўлиши мумкин.

Мухтасар қилиб айтганда, мамлакатимизни модернизация қилиш, ислоҳотларни муваффақиятли амалга оширишнинг асосий ўзаги ва гарови - бу эркинлаштириш сиёсатидир.

Шу маънода, менинг сизларга берадиган тавсиям, бугун тузиш масаласи ўртага қўйилаётган янги партияни Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати - Либерал-демократик партия, деб аташ ўринли бўлур эди.

Бу икки тушунча ўзининг маъно-мазмуни, устун қўядиган ғоя ва мақсадлари бўйича бир-бири билан шундай чамбарчас боғланиб кетганки, уларни бир-биридан ажралган ҳолда кўриш, ўйлайманки, ғайритабиий ва ғайримантиқий ҳол бўлар эди.

Шунинг учун ҳам янги тузилаётган сиёсий куч ва ҳаракатга айнан шундай ном беришга ҳар томонлама асос бор.

Энди, шу фурсатдан фойдаланиб, сиёсий куч тариқасида вужудга келаётган партиянинг қурилиши ва фаолияти билан боғлиқ айрим ҳолатларга эътиборингизни жалб қилишни ўринли деб биламан.

Нафақат янги тузилаётган партиянинг, умуман, ўзини сиёсий ва ижтимоий куч деб эълон қилган ҳар қандай партия фаолиятида пайдо бўладиган энг катта муаммо - шу партиянинг ўз олдига қўйган, унинг сафларини бирлаштирувчи ғояни кенг оммага етказиш ва амалда исботлаб бериш, аввало, шу ғоя ва дастурни барча партия аъзоларининг онги ва тафаккурига сингдиришдан иборат, десак, ўйлайманки, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Яъни, лўнда қилиб айтганда, бу партия нима учун, қандай ғояларни амалга ошириш учун майдонга чиқмоқда. Ва шу ғоялар нақадар адолатли эканини, унинг халқ орзу-умидлари ва замон талабларига нечоғлик жавоб бера олишини жамоатчиликка тушунтириб, исботлаб беришдир.

Шу борада яна бир масалага тўхталиб ўтмоқчиман.

Тузилаётган партия ўз аъзолари, авваламбор, унинг асосчи ва етакчи фаолларидан ҳаётимизда кўп учрайдиган хавфли касаллик -амалпарастлик, манманлик, ўзига бино қўйиш ва ўзига ортиқча баҳо беришдан холи бўлишни талаб қилади.

Янги ташкил этилаётган партия фаолиятида ўзининг шахсий манфаати ва интилишларини, бошқача айтганда, ўз амбициясини жамият ва халқ манфаатларидан устун қўйишга асло йўл бермаслик лозим.

Шуни яхши ва чуқур англаб олишимиз керакки, қаерда мана шу касалликнинг хуружи кучайса, шу ерда, аниқ айтиш мумкин, соғлом муҳит йўқолади, мансаб талашиш ва доҳийликка уринишлар авжига чиқади. Охир-оқибатда бу партия сиёсий майдонда пайдо бўлмасдан туриб инқирозга дучор бўлади.

Бу гапни яна давом эттириш, бу масалани яна чуқурроқ тушунтириб беришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман. Лекин бу огоҳлантириш бугун мана шу партияни ташкил қилаётган, унга аъзо бўлиб кирадиган одамларнинг қулоғида доимо жаранглаб туришини истардим.

Яна бир олдиндан ўзимизга тасаввур қилишга лойиқ масала: агарки, кимда-ким ўзининг шахсий манфаатига доир муаммоларни янги тузилаётган партия орқали ҳал қилиш, ечиш учун партияга кирмоқчи бўлса - қаттиқ янглишади.

Яна бир ҳақиқатни очиқ айтишга тўғри келади.

Сизларга яхши маълум бўлиши керак ва ўзингиз амалий ҳаётда бунинг кўп гувоҳи бўласиз: тадбиркорлар зоти - буниям сир тутиш керак эмас - ҳаммага ҳам ёқмайди.

Ҳали-бери жамиятимизда бу тоифа ва шу ишга бел боғлаган одамларга нисбатан эски замондан қолган қандайдир шубҳа билан қараш, уларни кимнидир алдаш, ҳақидан уриб қолиш ҳисобидан даромад топадиган кимсалар қаторига қўшиш ҳолатларини ҳам учратиш мумкин.

Лекин бугунги кунда бундай қарашларнинг камайиб, халқимизнинг онгу тафаккури тобора ўзгариб бораётганини эътиборга оладиган бўлсак, ҳаётимизда уларнинг аста-секин йўқолиши, ислоҳотларнинг чуқурлашуви, демократик ва бозор иқтисодиёти муносабатларининг жамиятимиздан янада кенгроқ ўрин олиши туфайли ўз-ўзидан барҳам топиши муқаррар.

Бу - биринчидан.

Иккинчидан, бундай салбий қарашларнинг ҳаётимиздан йўқолиши учун авваламбор тадбиркорларнинг ўзи кўпроқ ҳаракат қилиши ва ўзининг шахсий мисоллари билан бундай шубҳа-гумонлар ўринсиз эканини исботлаб бериши даркор.

Шуни ҳам айтиш керакки, кеча эҳтимол, бундай партия тузиш учун етарли даражада шароит бўлмагандир.

Аммо, агарки, бугун ҳаётимизда тобора кучайиб бораётган янгиланиш ҳаракатларини, дунёдаги тараққий топган давлатлар мисолида эркинлаштириш ва демократлаштириш ҳисобидан эришаётган марраларни инобатга олган ҳолда, барчамизга аён бўлиши зарурки, либерал-демократик ғояларни, платформасини олдинга сурган ҳолда одамларимизнинг турмуш даражасини ўстириш, йўлимиздаги ғов-тўсиқларни олиб ташлаш, Ватанимизнинг тараққиётини жадал суръатлар билан ривожлантириш вақти келди. Ва шу ғоялар ва мақсадларни амалга ошириш учун Ўзбекистонимизнинг сиёсий майдонида янги партиянинг пайдо бўлиши айни муддао.

Шуларнинг барчасини ҳисобга олиб, мен, янги ташкил этилаётган партиянинг мақсад ва ғоялари тариқасида, қуйидаги принципиал масалаларга алоҳида эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчи мақсад. Ўзбекистоннинг тараққиётини, унинг оғир енгилини ўз елкасига, ўз масъулиятига олишга бугун сиёсий куч сифатида бирлашаётган, мамлакатимизда катта салоҳиятга эга бўлган тадбиркор ва ишбилармонлар тоифаси ҳақлидир.

Бу ҳаракатнинг асосий мақсади - сиёсий кучга айланиб, тадбиркорларнинг йўлини янада очиб, уларнинг истиқболини ҳам назарий, ҳам амалий соҳаларда исботлаб бериш, манфаатини ҳимоялаш, эртанги кунини таъминлаш. Шу ижтимоий тоифа номидан Ўзбекистоннинг сиёсий саҳнасига чиқиш ва ўзининг муносиб ўрнини эгаллаш.

Иккинчи мақсад. Ўзбекистоннинг миллий манфаатларига жавоб берадиган, унинг стратегик истиқболлари дастурини Конституция принципларига суяниб, бошқа сиёсий партия ва ҳаракатлар билан ҳамкорликда ишлаб чиқиш ва уни ҳаётга татбиқ қилиш учун партиянинг куч-имкониятларини сафарбар этиш.

Ўзбекистон танлаган очиқ демократик, бозор иқтисодиётига асосланган ҳуқуқий давлат қуриш, фуқаролик жамияти институтларининг ривожига кенг йўл очиб бериш ва демократик қадриятларни халқимиз, аввало, ёшлар онги ва ҳаётига сингдириш.

Бир сўз билан айтганда, ривож топган бутун демократик халқаро ҳамжамият билан ҳамоҳанг бўлиб яшаш мақсади янги тузилаётган партиянинг энг муҳим ва долзарб вазифасига айланиши даркор.

Учинчи мақсад. Давлатни бошқариш, жамиятда шаклланаётган қарашларга таъсир ўтказиш, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, ҳаётимиздаги муаммоларни ҳал этишда кўмаклашиш, Ўзбекистоннинг халқаро обрўйини оширишда, юртимизда тинчлик ва осойишталикни сақлаш, асраб-авайлашда, миллатлараро ва фуқаролараро аҳиллик ва тотувликни мустаҳкамлаш ишида фаол қатнашиш.

Халқимиз, аввало, ёшларимизни миллий ғоя, юрагида ўз элим, ўз юртим, жон Ўзбекистоним, деб ғурурланиб яшаш руҳида тарбиялашга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиш, ҳар қандай шароитда ҳам мустақиллик йўлимизни, қадриятларимиз, миллий ва диний анъаналаримиз, урф-одатларимизни қадрлаш, шу билан бирга, барча миллат ва элатлар қадриятларини камситишга йўл қўймаслик, бундай хуружларга қарши кураш олиб бориш.

Тўртинчи мақсад. Ўзи учун сиёсий платформа деб танлаб олган либерал-демократик ғоялар ва мақсадларни ўз фаолияти билан кенг омма онгига сингдириш, бу борада ҳар томонлама чуқур ўйланган ташвиқот ва тарғибот ишларини олиб бориш, ўз сафини кенгайтириш.

Шу ғояларни ҳаётга татбиқ қилиш учун фидойилик кўрсатган фаолларни депутатликка номзод этиб тавсия қилиш ва сайловчилар ишончини қозониб, ўз депутатлари зиммасига қонунчилик ва ижро ҳокимиятларида вакиллик вазифасини юклаш ва уларни бошқариш.

Содда қилиб айтганда, бу янги партия, бу ҳаракат тадбиркорларга, ишнинг негизини биладиган фаоллар ва фидойиларга суяниб-таяниб, уларни бирлаштириб, ўз олдига қўйган мақсад-марраларга эришиши даркор. Нега деганда, тарихда ҳам, бугунги кунда ҳам тадбиркорлар ва ишбилармонлар зоти бутун дунёда давлатнинг таянчи ва суянчи, таъбир жоиз бўлса, ҳар қандай жамиятнинг устуни бўлиб келмоқда.

Амир Темур бобомизнинг, «ишбилармон, мардлик ва шижоат соҳиби, азми қатъий, тадбиркор ва ҳушёр бир киши минг-минглаб тадбирсиз, лоқайд кишилардан яхшидир», деб берган насиҳатларида жуда катта маъно бор.

Ўйлайманки, янги тузилаётган бу партия сиёсий ҳаётимизда мавжуд бўлган ана шу бўшлиқни тўлдиради ва Ўзбекистон - келажаги буюк давлат, деган мақсадга етишиш учун ўз муносиб ҳиссасини қўшади.

Барчангизга шу эзгу мақсадларга эришиш йўлида куч-қувват ва омадлар тилайман.

АДОЛАТ МЕЗОНИ

(Боши 1-бетда)

Ҳўш, ушбу Фармоннинг моҳияти, аҳамияти нималарда кўринади?

Бу хусусда Республика ИИВ ЖИЭБ бошлиғи ўринбосари Салим Собиров шундай дейди:

-Суд-ҳуқуқ ислоҳотларини чуқурлаштиришдан мақсад инсонпарварлик тамойилининг устуворлигига эришишдир. Шу маънода мазкур Фармон ва унинг ижросини амалга ошириш бу йўлда қўйилган яна бир дадил қадам, дейиш мумкин. Муҳими, жазо ўташ шароитларини либераллаштириш биринчи марта жиноят содир этиб, судланган шахснинг оиласидан ва жамиятдан узилиб қолмаслигини таъминлаш, унинг шахс сифатида ҳуқуқларини ҳимоя қилишни назарда тутади.

Фармонга мувофиқ 2001 йилнинг 1 февралига қадар муддат ичида биринчи марта судланган унча оғир бўлмаган жиноят содир этганлар умумий тартибли жазони ижро этиш колонияларидан манзил-колонияларга, ўта оғир жиноят содир этганлар қаттиқ тартибли колониялардан умумий тартибли колонияларга ўтказиш белгиланган.

-Умумий тартибли колониядан манзил-колонияга ёхуд қаттиқ тартибли колониядан умумий тартибли колонияга ўтказилиши биринчи марта озодликдан маҳрум этилган шахсга қандай енгиллик ва имтиёзлар беради?

-Ўта оғир жиноят содир этиб, қаттиқ тартибли колонияда биринчи марта жазони ўтаётган шахс чегараланган шароитда муқаддам судланганлар қатори, дейлик, қариндошлари ва яқинлари билан умумий тартибли колонияда жазо ўтаётганларга нисбатан кам мулоқотда бўлиш (учрашув, телефон орқали сўзлашиш, посилка, йўқлов олиш) ҳуқуқига эга эди. Эндиликда бу маҳкум умумий тартибли колонияга ўтказилиб, Жиноят-процессуал кодексида қайд этилганидек, энг кам ойлик иш ҳақининг қирқ баравари миқдорида озиқ-овқат ёки бошқа эҳтиёжи учун зарур нарсалар билан таъминланиши ёки йил давомида яқинлари билан 4 марта қисқа, 3 марта узоқ муддатли учрашиши, 4 марта телефон орқали сўзлашиши, 4 марта посилка, йўқлов олиши мумкин.

Билиб-билмай ҳаётида илк бор жиноятга - унча оғир бўлмаган жиноятга қўл урган шахснинг умумий тартибли колониядан манзил-колонияга ўтказилиши эса унга қатор енгилликлар яратади. Масалан, у манзил колония ҳудудида соқчисиз, назорат остида кун бўйи эркин юради. Агар иш ёки таълим олиш шароити тақозо этса, маъмурият рухсати билан у колония ҳудудидан ташқарида, ишлаётган корхона ё таълим олаётган ўқув юртига жамоат транспортида қатнаши мумкин. Шунингдек, у оила аъзолари, таниш-билишлари билан ҳар ойда бир марта узоқ муддатли, ҳар куни қисқа муддатли учрашув олиш ҳуқуқига-да эга.

Манзил-колонияда ҳар бир маҳкум алоҳида, ажратилган хонада яшайди. Яна бир муҳим жиҳати, манзил-колонияда сақлаш тартибини бузмаган, ўзининг намунали хулқи билан эътибор қозонган оиласи бор маҳкум муассаса раҳбари қарорига кўра колониядан ташқарида оиласи билан бирга яшаши ҳам мумкин. Фақат у ҳафтада бир марта манзил-колония рўйхатидан ўтиб туриши шарт. Қолаверса, у ва яшаш жойи колония томонидан текшириб турилади.

-Фармонда белгиланган муддат ичида биринчи марта жиноят содир этган қанча маҳкумлар қаттиқ тартибли колониядан умумий тартибли колонияга ва яна қанчаси умумий тартибли колониядан манзил-колонияга ўтказилиши режалаштирилмоқда?

-Барча ҳолатларни ўрганиб, ҳисобладикки, 2004 йил февралга қадар бир ярим минг маҳкум умумий тартибли колониядан манзил-колонияга, ўн беш мингга яқин маҳкум эса қаттиқ тартибли колониядан умумий тартибли колонияга ўтказилади.

-Бу тарзда жазо ўташ шароитларини либераллаштиришнинг тарбиявий аҳамияти хусусида ҳам тўхталсангиз.

-Бир неча бор жиноят содир этиб, қайта-қайта судланган хавфли рецидивист билан биринчи марта жиноят оламига кириб қолган, ўз қилмишидан пушаймон азобида қоврилаётган маҳкумни битта камерада, бир хил шароитда бўлиши, аввало, унинг руҳиятига, тарбиясига ўз салбий таъсирини ўтказмай қолмайди. Бу таъсир остида қарашлари ўзгарган маҳкум озодликка чиққач, яна жиноятга қўл уриши табиий.

Жазо ўташ шароитларини либераллаштириш бу ва бу каби нохуш ҳолатларнинг олдини олишга қаратилган. Шу билан бирга, қамоқхонадан чиққан маҳкумнинг ҳунарли ёки билимли бўлиб чиқиши, оиласидан, ижтимоий ҳаётдан ажралмаслигини ҳам таъминлайди. Натижада темир панжаралар ортида бўлса-да, ўзини оиласига, жамиятга кераклигини ҳис қила олган маҳкум (инсон!) зинҳор қайта жиноятнинг боши берк кўчасига кириб қолмайди.

Суҳбатдош:
Ф.МАҲКАМОВА,
"Қишлоқ ҳаёти"
мухбири.

«МУСТАҚИЛ ЮРТ ҒАЛЛАСИ»

ТАҚДИМОТ

ТОШКЕНТ. (ЎзА мухбири Олим Норбеков). Тошкент давлат аграр университетида «Мустақил юрт ғалласи» китобининг тақдимоти бўлиб ўтди.

Унда таниқли олимлар, жамоатчилик вакиллари, профессор-ўқитувчилар, ғаллачиликни ривожлантириш масалалари билан шуғулланаётган мутахассис ва талабалар иштирок этди. Тадбирда сўзга чиққанлар мамлакатимизда истиқлолнинг илк йилларидаёқ ғалла мустақиллигини қўлга киритиш асосий вазифалардан бири этиб белгиланганини таъкидлади. Бу йил юртимиз тарихида илк маротаба энг кўп - 5 миллион 100 минг тоннадан зиёд дон етиштирилди.

Китоб Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг мамлакатимиз ғаллакорларига жорий йилда улкан ғалла хирмони кўтаргани муносабати билан йўллаган табриги билан бошланади. Унда бу бекиёс зафар халқимиз ризқ-рўзини бутун қилиш, мустақиллигимизнинг иқтисодий асосларини мустаҳкамлаш мақсадида ўзимиз белгилаб олган йўлимизнинг нечоғли тўғри эканини яна бир бор исботлагани алоҳида қайд этилган.

ВИЛОЯТДА БИРИНЧИ

Шофиркон туманидаги Ўзбекистон Қаҳрамони Азим Латипов етакчилик қилаётган "Бухоро" хўжалиги аъзолари 170 гектар майдондан 400 тоннадан зиёд чўл жавоҳири йиғиштириб олиб, шартнома режасини бажаришди.

Тайёрланган пахтанинг барчаси биринчи навга сотилди. Чўлқуварлар ялпи пахта хирмонини 600 тоннага етказишга бел боғлаганлар. Бу 120 миллион сўм даромад деганидир.

Дилмурод ЖАББОРОВ

ҲУҚУҚИМНИ АНГЛАБ ЕТДИМ

(Боши 1-бетда)

Жиззах вилоятининг Арнасой туманида 1980 йилдан буён деҳқончилик билан шуғулланиб келаман. Деҳқонларга ер берилиб, мустақил равишда фермер хўжаликлари ташкил этила бошлаганда, мен ҳам туман ҳокимлигидан 66,1 гектар ерни ижарага олиб "Довонсой" номли фермер хўжалиги очиб, бир неча йилдан бери меҳнат қилиб келмоқдаман. Ериминг 30 гектарига ғалла, 26 гектарига пахта экдим. Қолган жойга ҳукуматимиз қарорига асосан томорқа экканман.

Туман МТП корхонаси билан 2003 йил 26 майда "Қишлоқ хўжалик корхоналарига механизация ёрдамида бажариладиган ишлар ва кўрсатилган хизматлар бўйича" 242-сонли шартнома туздик. Бироқ МТП корхонаси 7 июлда ўриш учун сертификат берилса-да, 21 июл куни ўриш учун 2 та "Кейс" комбайни ажратди. Пишиб етилган ғалла ўз вақтида ўрилмаганлиги натижасида ғаллани шўра, қамиш каби бегона ўтлар босиб кетди. Шу сабаб ажратилган комбайнлар ғаллани техник сабабларга кўра 16 гектарини ўриб, қолганини ўриб бермади. Пишиб етилган буғдой бегона ўтлар орасида қолиб кетди. Фермер хўжалигим давлатга 45,7 тонна ғалла сотиш мажбуриятини олган эди. МТПнинг айби билан давлатга 18 тоннагина дон топширдим. Икки ўртада тузилган, ҳуқуқий мақомга эга бўлган шартноманинг МТП томонидан тўлиқ бажарилмаслиги натижасида фермер хўжалигимиз катта миқдорда зарар кўрди. Бунда менинг ўзимнинг ҳам ҳуқуқий саводсизлигим панд берди.

Яқинда вилоят хўжалик суди қошида очилган ўқув марказида фермерларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш мақсадида ўқув курслари очилганлигидан хабар топдим. Мен у ерга ўқишга бордим ва ўқув машғулотларида қатнашиб ўз ҳуқуқий онгимни ошириб қайтдим. Бу ерда бизга хўжалик суди судьялари, прокуратура, солиқ, адлия органларининг малакали ходимлари сабоқлар берди. Мен ва мен каби фермерлар сабоқлар натижаларидан зиммамизга юклатилган мажбуриятларни англаб етиш билан бирга ўз ҳақ-ҳуқуқларимизни ҳимоя қилиш учун хўжалик судига мурожаат қилишни тушуниб етдик. Машғулотларда кераклли билимлар олиш билан бирга жойларда тайёрловчи ва хизмат кўрсатувчи ташкилотлар билан қай тартибда алоқа ўрнатиш ва ҳамкорликда ишлашни ўргандик. Биз фермерларнинг ҳуқуқий онгини ошириш йўлида ўзларининг беминнат ёрдамларини кўрсатаётган ўқув маркази ходимларидан, биз каби деҳқонларни ҳам қўллаб-қувватлаётган хўжалик судидан ҳам жуда миннатдорманки, уларнинг ёрдамида ҳақимни ажратиб олдим, ҳуқуқим тикланганлигидан хурсандман.

Рўзимурод НУРЖОНОВ,
"Довонбой" фермер хўжалиги раҳбари.

ГАП ФАҚАТ РАҲБАРДАМИ?

(Боши 1-бетда)

Телефон, компьютер ва бошқа жиҳозлар тўғрисида гапирмаса ҳам бўлади. Корхонадаги мавжуд 11 та техниканинг биттасигина ишга яроқли.

Идорада бизни қизиқтирган саволларга жўяли жавоб берадиган бирор мард топилмади. Ҳисобчи яқинда иш бошлаганини айтиб, ўзини четга олди. Собиқ ҳисобчи З.Зиёвуддинова табиий кўлларда балиқчилик билан боғлиқ сохта ишлари учун суд қарорига кўра бўшатилган экан. Бухгалтерия ҳужжатлари, суд қароридан кўчирма қаердалигини ҳатто ҳеч ким билмайди ҳам. Хайрият, 2001 йилда "Самарқандбалиқ" масъулияти чекланган хўжаликка раислик қилиб турган Бадри Тешаевнинг ишини қониқарсиз деб топилган далолатнома бор экан. Унда қайд этилишича, 2000 йилда вилоят бўйича жами 69,5 тонна балиқ етиштирилган. 2001 йилга келиб бу кўрсаткич 41 тоннага тушган. 2002 йилги маълумотлар эса топилмади.

Корхона жорий йилдан бошлаб тўлиқ фермерлик асосида иш юрита бошлади. Мавжуд 332,3 гектарлик майдондаги ҳавзалар олти нафар фермерга шартнома асосида берилди. Балиқхоналарни айланар экансиз, соҳадаги оқсоқликлардан кўнглингиз хуфтон бўлиши турган гап. Ўттиз йилдан зиёдроқ вақт ўтибдики, йўллар асфальтланмаган. Балиқчилар ҳамон вагонларда, наридан-бери тикланган каталакдек гувала хоналарда шам ёқиб кун кечиришмоқда. Электр нури, телевизор, радио, газета-журналлар тўғрисида гап очишга ҳам ҳожат йўқ. Назаримда, балиқчилар бу каби ҳаёт тарзига кўникиб кетишганга ўхшайди. Балки...

Эгасизлик ва масъулиятсизлик оқибатида ҳавзаларни бегона ўт, қамиш босиб кетган. Тўқайзорга айланиб қолган 50 гектар ҳавзада умуман балиқ боқилмаяпти. Ачинарлиси, ҳавзалар учун ажратилган ер майдонларидан бошқа мақсадларда фойдаланиш оддий ҳолга айланган. Бир мисол. 96,8 гектар балиқхонаси бўлган "Тайдул А.В." фермер хўжалигига тегишли ҳавзада шолининг барқ уриб ўсаётганлигига нима дейсиз?..

Ушбу йилда фермерлик уюшмасига айлантирилган собиқ акциядорлик жамияти (бу ҳақда ҳам ҳеч қандай ҳужжат кўрсатиша олмади, ҳатто акция қоғозлари тўғрисида ҳам) айни дамда 8 миллион 600 минг сўмлик қарзга ботиб турибди. Фермерлар эса Жумабой Султонов раҳбар этиб тайинланган корхонага даромадлари ҳисобидан фоиз тўлашни исташмайди ҳам. Ўзбошимчалик, муштни бир ерга ура олмаслик оқибатида бу йил олиниши керак бўлган аммофос миқдорида олинмаган, селитра умуман келтирилмаган. Биргина маҳаллий ўғит ва омухта ем билан ҳосилдорликни ошириб бўладими?

Хуллас, гапирсак, муаммолар ивилдириқдек кўп, ечим эса ҳали ҳамон топиладиганга ўхшамайди. Биргина умид янги раҳбарларнинг ишбилармонлигидан. Агар улар елиб-югурсалар, тадбиркорлик билан иш юритсалар, соҳани қисқа даврда оёққа қўйиш мумкин, бунга барча асослар бор.

Ўктам ҚУРБОНОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

АРГЕНТИНА ЎРДАКЛАРИ МЎЙНОҚДА

Орол денгизи бағридаги Мўйноқ тумани бир пайтлар балиқлари билан машҳур эди. Ажабмаски, энди мўйноқликлар ўрдаклари билан донг таратсалар.

ИСЛОҲОТ

Негаки, Германиянинг техникавий ҳамкорлик жамияти билан ҳамкорликда уч йилдирки, денгиз чекинган қум барханларига черкес, қандим, саксовул каби ўсимликлар экиб борилмоқда. Натижада бугунга келиб ана шу саъй-ҳаракатлар натижасида 15 минг гектар майдонда саксовулзорлар барпо этилди. Бу билан тузли қум тўфонларининг ҳавога кўтарилиши камаймоқда.

Айниқса, аҳолини иш билан таъминлаш борасида 2005 йилгача Оролбўйидаги аҳолига ижтимоий кўмак бериш лойиҳаси тузилиб, яхшигина ишлар қилинмоқда. Лойиҳа мутахассиси Давлетбой Еденбоевнинг айтишича, ўтган йили синов учун бешта Аргентина ўрдаги олиб келиб парваришланган эди. Буни қарангки, бир йил ўтиб, иқлим шароитига жуда тез мослашганлиги, кам сув талаб этиши туфайли уларнинг сони мингдан ошди. Бу эса 8 кишининг мунтазам иш билан таъминланишига сабаб бўлди. Айни пайтда 600 дона ўрдак тухуми инкубаторда сақланмоқда.

Аргентина ўрдакларининг Мўйноқдаги табиий-иқлим шароитига тез мослашиб кўпайиши йилига 2,5-3 тонна парҳез гўшт тайёрлаш имкониятини яратмоқда.

Умид БЕКМУХАММАД

Айни кунларда Қорақалпоғистон Республикаси пахта далаларида иш қизғин. Теримчию ҳашарчилар ҳосилни тезроқ териб олишга бел боғлашган. Айниқса, Тўрткўл туманида "Уллубоғ" ширкат хўжалигининг илғор теримчиси Гўзал Оразова кеча эл хирмонига 150 кг пахта териб, барчага ибрат бўлди.

СУРАТДА: Гўзал Оразова.

Нурмамат АЛМУРОДОВ олган сурат.

НАФС КЕЛТИРГАН МУСИБАТ

(Боши 1-бетда)

Ширматова оёғи олти бўлиб молга харидор излай бошлади. Ниҳоят у 11 декабр куни соат 16 ларда харидор топилганини Саидисоевага айтади ва ундан героинни олиб, келишилгандек ўзи яшайдиган 8-уйнинг дарвозаси ёнида харидорга пулламоқчи бўлади. "Мол" 3500000 сўмга пулланаётганда оғуфурушни худонинг ўзи "Тос тебасидан урса" денг. "Харидор" ички ишлар ходимлари экан – далилий ашё билан С.Ширматовани қўлга оладилар.

Шундай қилиб яна бир жиноий гуруҳнинг тил бириктириб оғир жиноятга қўл ураётганда пайи қирқилди. Хўш, мабодо бу гуруҳнинг "иши ўнгидан келиб" 500,0 грамм героин моддаси ҳамшаҳарларимизга сотилиб кетганда нима бўларди?! Шу ишнинг олдини анча олдин, ҳуқуқ идоралари аралашувисиз олиш мумкинмиди? Келинг, шу икки саволга жавоб излаб кўрайлик.

Ҳар биримиз турли ҳужжатли, бадиий кинолавҳаларда эл назарига тушган, ўқимишли, илмли, обрўли, ҳавас қилгудек оилали, юқори мартабали йигитларнинг гиёҳвандлик балосига учраб эл назаридан, обрў-эътиборидан, мансабу вазифасидан, ҳатто оила, бола-чақа, ота-онасидан, баъзилари эса жонидан ҳам ажраб қолганлигининг кўп бор гувоҳи бўлганмиз. Кинофильмларни бир чеккага қўя турайлик, шаҳримизда ҳар биримиз гиёҳвандликка ўрганиб қолган, ҳатто "Игнага ўтириб қолган", ўн гулидан бир гули очилмаган ёшларни биламиз. Улар менинг, сизнинг, унинг қўшниси, дўсти, синфдоши, қариндоши. Улар биз билан сиз яшайдиган маҳаллаларда, бизнинг орамизда истиқомат қилишади. Улар қачон, қандай қилиб бундайин балога гирифтор бўлишган.

Маҳаллангизда бир банданинг гулдай қизи девор-дармиён қўшнингиз, умрини гиёҳвандлик балоси ихтиёрига топшириб қўйган йигит хонадонига келин бўлиб тушди. "Қандай банданинг қизи экан, ким билан қуда бўлаётганини қалай билмади экан", дея келин томонга раҳмингиз келади. Тўйдан кейиноқ келиннинг сепи бирин-кетин сотилиб кетаётганини эшитасиз. Куёвнинг-да хонадонига ўн чандон кўпроқ раҳмингиз келади. "Осмон узоқ, ер қаттиқ" – қўлингиздан ҳеч нарса келмайди, ёрдам берай десангиз. Ачиниб-ачиниб бир куни бечора йигитнинг "дозасини ошириб юбориб" ҳаёт шами ўчганидан хабар топасиз.

"Игнага ўтириб қолган" кишига ёрдам беролмаслигимиз табиий. Бироқ у кимнинг "хизматлари" эвазига шу балога гирифтор бўлди. Саидисоева ва Ширматовалар каби касларнинг хизмати қанча бўлаётир бундай хазон бўлаётган умрларда. Улар кўриб-билиб туриб, шундайин жиноятга қўл уришмоқда, ўз ҳаракатларини қорин тўйдириш қайғуси билан изоҳлашади, адашишганини айтишади. Бир кекса киши "очдан ўлганнинг мозори йўқ" деган сўзларни бот-бот такрорлагувчи эди. Бу сўзларнинг маъноси жуда чуқур эканлигини тобора аниқроқ ҳис қиляпман. Одамларнинг хонумонига ўт қўйгандан кўра ҳар нарса бўлган маъқул эмасми?

Гиёҳвандликка ўрганганлар бу йўлнинг қанчалик ҳалокатли эканлигини тушунганларидан кейин ҳам ундан қайтишга иродаси етмас экан, уларнинг қўлига оғуни тутқазаётган ҳаромхўрлар ўз нафсларини тийишса бўлмайдими. Ҳа, аслида дунёдаги барча бало-қазоларга кўксимиздаги нафс балоси сабабчи.

Ф.Саидисоеванинг ота-оналари Зариф Саидисоев ва Санобар Солиева, С.Ширматованинг турмуш ўртоғи Бекназар Ширматовнинг суд мажлисида ўз оила аъзоларининг нима билан шуғулланаётганини билмасликлари, аҳволлари оғирлиги-ю, саломатлиги ночорлигини айтиб "сайрашганини" кўрсангиз эди.

Сайёра Ширматованинг иши билан танишган киши у яшаётган маҳалла фуқаролар йиғини раисининг уни очиқда қолдиришни сўраб берган илтимосномасига эътибори тушиши мумкин. Бунчалар лоқайд бўлмасак. Маҳалла фаоллари, оқсоқол қўни-қўшни сал "уйқусини очиб" атрофида нималар бўлаётганига эътибор берганларида балки бундай ишларга қўл урилмаган бўлармиди.

Маҳалла оқсоқолига жиноий иш билан, яна одамларга оғу тарқатишдек даҳшатли жиноий иш билан судланувчини ҳимоясига олиш унчалик хуш ёқмаса керак. Шу ҳаракатларини олдинроқ қилганида маҳалла-кўй шаънига шунча гап-сўз бўлмасмиди.

Ҳар икки ожизага ҳам барча оғирлаштирувчи ва енгиллаштирувчи ҳолатлар ҳисобга олиниб, енгил жазо белгиланди. Аммо бундан тўғри хулоса чиқариша олармикан? Бу ҳолат кўпларга сабоқ бўлармикин? Бир нарса дейиш қийин. Негаки ҳаётда Инсонга сабоқ бўларли воқеалар жуда кўп бўлган. Уларнинг ҳар бири бизга сабоқ бўлганида эди, бугун улар ҳаётимизда яна такрорланмаган бўларди. Минг афсус...

Неъмат ИСЛОМОВ,
Янгиер шаҳар прокурори,
адлия катта маслаҳатчиси.

"ЎЗДОНМАҲСУЛОТ" ДАК КОРХОНАЛАРИ, ЖАМОА,ШИРКАТ, ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

"БАРАКА"

ишлаб чиқариш-тижорат фирмаси уруғлик буғдойни қаттиқ ва чангли қоракуя касалликларига қарши дорилашда юқори самара берувчи "Барака" номли препаратни харид қилишни таклиф этади.

Препарат Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Давлат кимё комиссия"си томонидан 2000 йил 25 августда № 50379 сон остида рўйхатга олиниб, кўзланган мақсадларда ишлатишга рухсат этилган.

Препарат токсикологик гигиена хулосасига кўра IV синфга мансуб.

Ўзбекистон Республикаси "Давлат кимё комиссия"сининг 2002 йил 25 августдаги № 01-15-28-35-сонли "Баённома"сига асосан хўжаликларда, фуқароларга ажратилган ерларга экиладиган уруғлик буғдойни қаттиқ ва чангли қоракуя касалликларига қарши жойларда "Барака" препаратини қўллаб дорилашга рухсат берилган.

Препаратнинг 1 тонна уруғлик буғдойга сарф меъёри 0,4 килограмм.

1 килограмм препаратнинг нархи 10 минг сўм.

Харид қилинган препаратга сифат "Сертификати" берилади.

ФИРМА МАНЗИЛГОҲИ: ТОШКЕНТ Ш., МУХТОР АШРАФИЙ КЎЧАСИ, 108А-УЙ. ГУРУЧ ЗАВОДИ БЕКАТИ. ТЕЛ.: 93-00-10, 182-76-19.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ

қуйидаги ирригация тизимлари ҳавза бошқармаларининг бош бухгалтерларини тайинлаш бўйича

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

Норин – Қорадарё ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Норин – Сирдарё ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Сирдарё - Сўх ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Қуйи – Сирдарё ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Чирчиқ – Оҳангарон ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Аму – Сурхон ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Аму – Қашқадарё ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Аму – Бухоро ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Қуйи – Амударё ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Зарафшон ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси;
Бирлашган диспетчерлик марказига эга бўлган Фарғона водийси магистрал каналлари тизими бошқармаси.

Танловда соҳа бўйича олий маълумотга ва мутахассислиги бўйича 8 йилдан юқори иш стажига эга бўлган юқори малакали Ўзбекистон Республикаси фуқаролари қатнашиши мумкин. Танловнинг қўшимча шартлари билан танлов комиссиясида тўлиқ танишиш мумкин.

Номзодларнинг ҳужжатлари 2003 йилнинг 15 октябрига қадар қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 4-уй. Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг 28-хонаси. 41-27-20 ва 41-52-14 рақамли телефонлар.

ЕТТИ ИҚЛИМДАН БИР ШИНГИЛ

АВТОҲАЛОКАТ ЖАБРИ

Сешанба куни Шимолий Корея Демократик Республикаси раҳбари Ким Чен Ирнинг рафиқаси Ко Ен Хи автоҳалокат натижасида оғир аҳволда касалхонага ётқизилди, дея хабар беради "Vesti.ru".

Олинган маълумотларга қараганда, собиқ раққоса бўлмиш Ко хоним айни кунларда янги операни саҳналаштириш устида иш олиб бораётган эди. Ко хонимнинг автоҳалокатга учраши туфайли спектаклни ниҳоялаш номаълум муддатга орқага суриладиган бўлди. Айрим норасмий хабарларга қараганда эса, Ко Ен Хини Ким Чен Ирнинг биринчи рафиқасининг тарафдорлари четлатишга уринишганмиш. Улар Шимолий Корея доҳийсининг катта ўғли Ким Чен Намни бўлажак раҳбар сифатида кўришни исташади. Айни ҳолатга эътиборни қаратадиган бўлсак, ҳозирча Ким Чен Ирнинг Ко хонимга бўлган муҳаббати сўнган эмас.

МУСОБАҚАГА АЙЛАНДИ

7 октябр куни Россия президенти Владимир Путин ўзининг 51-таваллуд айёмини нишонлаш мақсадида Санкт-Петербургга ташриф буюрди.

Шуниси қизиқки, унинг туғилган куни муносабати билан табриклар, совғалар юбориш ўзига хос мусобақага айланиб кетди. Уларнинг хусусиятлари ва қимматлилик даражаси ҳам анчагина юқори эканлигини эса айтиб ўтиришнинг ҳам ҳожати бўлмаса керак. Жумладан, Япония бош вазири русча қуйлай оладиган электрон кучук ҳадя этган бўлса, Молдова раҳбари биллурдан ясалган тимсоҳ тасвирини совға қилди. Украина президенти Леонид Кучма номидан юборилган қуёш соати ҳамда Грузия президенти Эдуард Шеварнадзе жўнатган "Она орзуси" картинаси ҳам энг қиммат совғалар қаторидан жой олади.

ВАЛИАҲД УЙЛАНМОҚЧИ

Кеча Копенгагенда Дания валиаҳди Фредрик ҳамда австралиялик Мэри Элизабет Дональдсонларнинг унаштириш маросими бўлиб ўтди.

Келин-куёвлар бундан уч йил муқаддам Сиднейда ўтказилган Олимпиада ўйинлари пайтида танишган эдилар. Шаҳзода ҳамда мулк масалалари агенти ўртасида пайдо бўлган муҳаббат риштаси шу қадар чамбарчас боғланган эдики, Мэри Элизабет тез орада севгилисининг она тили бўлмиш дат тилини ҳам ўрганиб олди. Қироллик оиласида эса чет эллик қариндошлар сони яна биттага кўпайди. Чунки, қиролича Маргарет француз дипломатига турмушга чиққан бўлса, Фредрикнинг укаси Гонг-Конглик соҳибжамол билан оила қуришга улгурганди.

"КОИНОТГА ЛИФТДА ЧИҚИНГ!"

"Циолковскийнинг орзуси ушаладиган бўлди. Фақат, уни яқин 30 йил ичида амалга ошириш мумкин", дея ҳисоблашмоқда Халқаро аэронавтика конференцияси иштирокчилари.

АҚШнинг Лос-Аламос шаҳридаги махсус лабораторияда қаттиқ ва сиқиқ, аммо ўзидан бир неча миллион маротаба оғирликка эга бўлган буюмларни кўтара оладиган модда яратилганлиги эълон қилингач, аэронавтика билимдонлари юқоридаги фикрга келишди. Тахминий ҳисоб-китобларга қараганда, агар тадқиқотлар ўзини оқласа, 2030 йилга бориб инсоният эни 95 см, қалинлиги эса бир неча миллиметрликда бўлган махсус лента – нанотруба орқали 13 тонна юкни бемалол 90 километр баландликка қадар етказа олиши мумкин экан. Демак, бир вақтнинг ўзида бир неча юз кишини ҳам коинот бағрига саёҳатга чорлаш мумкин бўлади. Тадқиқотнинг айни шу томони халқаро туризм соҳаси вакилларининг иштаҳасини очган бўлса, не ажаб.

НИЯТ - УРУШНИ ТЎХТАТИШМАС

Reuters ахборот агентлигининг хабар қилишича, Сурия давлати томонидан Яқин Шарқ минтақасини янги жанггоҳга айлантиришда айбланган Исроил ҳукумати ўзининг ҳарбий юришларини тўхтатиш ниятида эмас.

Исроил Бош вазири Ариэл Шароннинг таъкидлашича, "Исроил ўз душманларига қаерда ёки қандай бўлишидан қатъий назар, қақшатқич зарба беришда давом этади". Унинг айтишига қараганда, шанба куни Хайфада уюштирилган терактга жавобан Сурия ҳудудларига бўлган авиация ҳужуми қонга қон билан жавоб қайтаришнинг муқаррарлигини билдиради.

ТУРКИЯ ИРОҚНИ ТИКЛАШДА ҚАТНАШМОҚЧИ

Сешанба куни Туркия парламенти Ироқда тинчликни сақлаш ва давлатни тиклаш ишларида фаол иштирок этишни ёқлаб овоз берди.

Бироқ, депутатларнинг 183 нафари Туркиянинг Ироққа қўшин киритишига қарши овоз берган. Расмий Анкара Ироқ курдлари ҳамда Туркия жанубидаги курдларнинг исён чиқаришидан хавфсирамоқда. Ироқ бошқарув кенгашининг айрим вакиллари ҳам юқоридаги фикрни билдиришган. Улар Ироққа юборилаётган қўшин ичида турк аскарларининг бўлиши этник можароларни авж олдириб юбориши мумкин, дея ҳисоблашаётир.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида тайёрланди.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти қуйидаги ихтисосликлар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

1. 06.02.01 – "Қишлоқ хўжалиги ҳайвонларини урчитиш, кўпайтириш ва селекцияси" ихтисослиги бўйича – 1 та ўрин;
2. 06.02.04 – "Хусусий зоотехния; чорвачилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш технологияси" ихтисослиги бўйича – 1 та ўрин.

Ҳужжатларни қабул қилиш муддати 10.11.2003 йилгача.

МУВАШШАҲ

(Давоми. Боши ўтган сонларда).

Қўқоннинг шундоққина биқинидаги Найманча деган жойдан дарё томон кетдик. Бир-икки қишлоқдан ўтдик. Кейин ҳақиқий ажойиботлар бошланди. Биз ҳақиқий Саҳройи Кабирга кириб қолдик. Йўлнинг ҳар икки томони кўз илғаган даражада қум. Баъзан улар текис ёйилиб ётади, баъзан эса қум барханлари бамисоли тоғдек қад кўтарган. Мен ҳатто уларни кўрганда устимизга ёпирилиб, босиб қолмаса гўрга эди, деб ваҳимага тушдим. Буни қарангки, ўзим қўқонлик бўлиб, шунча йилдан бери Марказий Фарғонада бепоён қумлоқлар борлигини била туриб, ўнлаб марта Қўқонга келиб-кетиб юриб, унинг ёнгинасида шунақа жойлар борлигини билмаган эканман. Қумлоқлардан ўтиб, дарё бўйига бордик, унинг бўйида ўтириб, роса меҳмон бўлдик. Қайтишда эса яна бир "мўъжиза"га рўпара келдик. Йўлнинг бир жойида бир эшакарава кўндаланг туриб олибди – ўтиб кетишнинг иложи бўлмади. Араванинг эгаси – кексайиброқ қолган, аммо ҳаракатлари бардам ва тетик бир киши отимизни айтиб, эски қадрдонлардек кўришди.

-Мен шу ерларда қовун экаман. Сизларнинг келганларингизни эшитиб, аравада қовун олиб келдим. Шуни олиб кетмасанглар, қаттиқ хафа бўламан.

Биз кўнмадик – қовун кўп эди – уни машинамизнинг юкхонасига сиғдиришнинг иложи йўқ эди. "Майли биттасини сўйинг, шунинг ўзи етади" дедик. Шу ерда кўчанинг қоқ ўртасида туриб, машинанинг юкхонаси устида битта қовунни паққос туширдик. Қовун жуда ширин эди. Лекин бу билан иш битмади – деҳқон бобо "қовундан бошқа олмаймиз" деганимиздан астойдил хафа бўлди. Чор-ночор ўнтача қовунни машина юкхонасига ортишга мажбур бўлдик. Кейин билсак, бу "мўъжиза" Мансурхўжанинг иштирокисиз бўлмаган экан.

Шу ажойиб инсон Абдуллажон билан боғлиқ бир қизиқ воқеани айтиб берган эди. Яхшиси – унинг ўзига сўз берақолайлик.

-Биласизми, - деб гап бошлади Мансурхўжа, - Ўзбекистонда Абдуллажоннинг мендай ашаддий мухлиси йўқ бўлса керак. Мен унинг биринчи китоби – "Митти юлдуз"ни ўқиб чиққанман-у, узил-кесил, бир умрга уни яхши кўриб қолганман. Шундан кейин унинг чиққан ҳар бир китобини йиғадиган, шеърларини қайта-қайта ўқийдиган бўлиб қолганман. Қизиқ, Абдуллажоннинг шеърларида аллақандай бир сир бор – улар эскирмайди. Бир шеърини ҳозир ўқиб, ҳар жиҳатини чуқур ўйлаб, ўзлаштириб олсангиз, яна бир ой ёки олти ойдан кейин қайта ўқисангиз, сизга мутлақо оҳори тўкилмагандай кўринаверади. Бу шеърларни ўқисангиз дилингиз равшан тортади, кўнглингиз кўтарилади, баъзан эса беихтиёр кўзингизга ёш келади. Шоир деганнинг фикри шунчалик ҳам теран бўладими, туйғулари шу қадар тиниқ, шу қадар таъсирчан бўладими? Баайни мумтоз шоирларимизнинг энг сара ғазалларига ўхшаб кетади. Шоир "дунё англаб бўлмас сир экан" деганидек, унинг қаҳрамони бўлмиш инсоннинг ўзи ҳам минг йил ёзган билан адо қилиб бўлмайдиган бир зот экан-да... Хуллас, Абдуллажоннинг шеърлари энг яқин сирдошим, энг ардоқли дардкашим бўлиб қолган. Ҳамиша юрагим сиқилган чоғларда, дунё кўзимга тор кўриниб кетган пайтларда бу шеърлар менга малҳамдек қувват беради. Шундоқ бўлгандан кейин уларни севмай, изламай бўладими?

Албатта, менга шу қадар манзур бўлган шеърлар ёзадиган муаллиф билан кўришиш, унга ҳурматимни изҳор қилиш, унинг суҳбатини олиш менинг энг ардоқли орзуим бўлиб қолганди. Лекин шундай бўлдики, анча вақтгача бу менга насиб бўлмай келди. Бунинг устига бизнинг ўрмон хўжалигимизда ишлайдиганлар ҳам тез-тез Абдулла Орипов билан учрашув иштиёқини билдира бошладилар. Ҳатто, "Нима учун Абдуллажон бизнинг хўжалигимизга келмайди? Нима биз уни ёлчитиб кутиб ололмаймизми?" деганга ўхшаш ўксик аралаш таъналар ҳам айтадиган бўлиб қолишди. Хуллас, кунлардан бирида Абдулла Орипов қандайдир иш билан 2-3 кунга Қўқонга келар эмиш, деган хабар тарқалди. Мен буни эшитишим биланоқ оёғимни қўлимга олиб Қўқонга югурдим ва шоирнинг Қўқон сафарига дахлдор ўртоқларга учрашдим. Улар илтимосимни охиригача ҳам эшитиб ўтирмасдан "Нима деяпсиз, шоир атиги 2 кунга келяпти, Қўқонда нима кўп – хўжаликлар кўп, жамоа кўп, қайси бирига боради. Сафар дастурида сизникига бориш кўзда тутилмаган" деб рад жавоби бердилар. Лекин мен бўш келмадим. Гоҳ ялиниб-ёлвориб, гоҳ дўқ-пўписа қилиб, "Шоирнинг хўжалигимизга боришини дастурга киритасизлар" деб оёқ тираб туриб олдим. "Лоақал Тошкентга қайтиши олдидан 3-4 соатга кириб ўтса ҳам майли" дедим. Ниҳоят, мутасаддилар кўнишди, Абдуллажонни бирров хўжалигимизга олиб боришга ваъда беришди. Дарҳол изимга қайтдим. Энди шоирни яхшилаб кутиб олиш тадоригини кўрмоқ керак эди. Қаерга жой қилишни, жойларни ким супуриб-саришта қилишини, кимлар табрик сўзлари айтишини - ҳаммаҳаммасини белгилаб чиқдик. Дастурхонни тузаш масаласи ҳам кўрилди. Кимдир шоирнинг пойига қўй сўямиз, деб таклиф қилди. Кимдир бунга эътироз билдирди: "Бу билан шоирни ҳайрон қолдириб бўлмайди, унинг ўзи чорвадорлар ўлкасидан". Дарҳақиқат, бу гапда жон бор эди. Яна кўплашиб анча ўйладик – каклик шўрва қилсакмикан, тустовуқ қовурсакмикан? Лекин негадир булар ҳам кўпчиликка унча маъқул келмади. Шу пайт миямга бир фикр келиб қолди – балиқ пиширамиз. Ахир, бизда шундоқ йигитлар борки, уларни балиқ пишириш бобида жаҳон чемпиони деса бўлади. Улар қовурган ёки димлаб пиширган балиқ балиқ эмас, асал бўлиб кетади. Бир марта уни татисангиз таъми умрбод оғизда қолади. Аниқ билмайман-у, эшитишимга қараганда дарёдаги кўп балиқ "Кошки эди, мени Мансурхўжа акамнинг пазанда йигитлари пиширса" деб орзу қилишар эмиш. Хуллас, маслаҳатимиз балиққа тўхтади. Ҳаммаси шойиста, жойида бўладиган бўлди. Бироқ бу ишимизнинг ҳам бир ишкали бор эди.

Гап шундаки, бу ишлар балиқларнинг дарёдан қочадиган фаслига тўғри келиб қолганди. Ҳар йили маълум фурсатда улар дарёнинг юқори қисмига юриш қилади, ҳамиша балиқ сероб бўладиган жойларда пичоққа илинадиган биронта ҳам балиқ учрамайди. Бу гал ҳам шундай бўлди – тўрт-беш киши ярим кун тинмай уриниб биронта ҳам балиқ илинтиролмади. Чор-ночор бир гуруҳ балиқчиларни моторли қайиқда дарёнинг юқори оқимига жўнатдик. Бироқ улар ҳам икки қўлларини бурунларига тиқиб қуруқ қайтишди. Мен уларни ношудликда айблаб, қаттиқ койидим, чунки меҳмоннинг келадиган вақти яқинлашиб қолган, балиқдан эса ҳамон дарак йўқ. Асабийлашганнинг фойдаси йўқ. Яна икки гуруҳни водийдаги балиғи бор жойларга шошилинч "командировка"га жўнатдик. Ҳар қалай, шунча уринишлар бекор кетмади – гуруҳлардан бири ўлжа билан қайтишди. Улар қайси бир сув омбориданми ёхуд кўлданми каттагина балиқни ушлашга муваффақ бўлишипти ва уни сувли цистернага солиб, тирик етказиб келишипти.

Орадан бир соат ўтар-ўтмас меҳмонлар ҳам етиб келишди. Абдуллажон билан эски қадрдонлардек қучоқлашиб, қуюқ кўришдик. "Қадамингизга ҳасанот! Бизнинг хўжалигимизга хуш келибсиз!" деган хитоблар янгради. Абдуллажоннинг Қўқон сафаридан толиққани сезилиб турган бўлса-да, кайфи чоғ, чеҳраси очиқ эди.

Кейин мен балиқни келтиришни буюрдим.

-Абдулла ака! Арзимас совғамизни қабул қилгайсиз. Ўзингиз фотиҳа берсангиз... – деган гаплар билан балиқни унга тутқаздим.

Абдуллажон балиқни қўлига олиб, у ёқ-бу ёғига қаради. Балиқ ҳам кўрса кўргудек эди – танаси каттагина, ўзи ҳам миқтидек, тангалари ялтираб турарди. Аввалига думини бир-икки қимирлатди, гавдасини бир силкитгандай бўлди. Кейин тақдирга тан бергандай жимиб қолди. Фақат кўзлари ғоят мунгли эди – гўё уни иссиқ жойидан қўзғатиб, бу ерларга олиб келишганлари учун ранжигандай мунғайиб қараб турарди. Абдуллажон яна бир-икки лаҳза балиққа назар солиб турди-да, кейин бир сўлиш олиб деди:

-Сен ҳам тутқин экансан-да, эй балиқ! Майли, бор, менинг сояи давлатимда яйраб юравер.

Шундай деди-ю, балиқни дарёга ирғитди. Шалоп этиб сувга тушган балиқ хайр-маъзурни насия қилиб, сув тубига шўнғиди.

Мен эса... мен эса ловуллаб кетдим. Бутун аъзойи баданим қақшаб кетди, тилим калимага келмай қолди. Билмадим, ўша аҳволда Абдуллажон ҳам кўзимга жуда ёмон кўриниб кетди-ёв... Ахир, бу балиқни топиб келгунимизча, она сутимиз оғзимизга келган эди-ку? Шунча одамнинг икки кунлик машаққатли меҳнати осмонга учди. Лекин шайтонга ҳай бердим, ўзимни босдим, ҳар нима деганимизда ҳам "меҳмон" деган номи бор. Кейин яна ўйладим: биз балиқни шоирга туҳфа қилдик, балиқ уники. Демак, биз ўз ҳурматимизни ифодаладик, энди бу ёғига нима қилса, ихтиёр ўзида.

Шундай ўйлар билан ўзимга тасакин бериб, меҳмонни кутишда давом этдим. Абдуллажон бизнинг хўжаликдан мамнун жўнаб кетди.

Орадан бир неча муддат вақт ўтди. Эҳтирослар босилиб, бўлган воқеани бамайлихотир идрок этиш имкони туғилди. Шунда қарасам, Абдулла Ориповдан ўшанда беҳуда ранжиган эканман. Унинг бу ишида бир неча кун заҳмат чекиб, балиқ топиб келган одамларга нисбатан беписандлик ёки ҳурматсизлик йўқ экан. Бу қилиқ Абдуллажоннинг табиатидан туғилган, унинг ҳаётга муҳаббатидан, Оллоҳ яратган ҳар бир тирик маҳлуқотга теран эҳтиромидан далолат берар экан. Унинг бу ишида алланечук ажиб бир бағрикенглик, шоирона баландлик ва эркалик бор эди. Ҳар қалай, шу воқеадан кейин унинг ўзига ҳам, шеъриятига ҳам меҳрим яна ўн чандон ортди.

Мансурхўжа ҳикояси мени ҳам тўлқинлантириб юборди – бу ҳикоя туфайли кўз ўнгимда шоир характерининг яна бир қирраси жилоланди – унинг қалби меҳрга тўла эканини кўрдим.

Зотан, қалбида ҳаётга, табиатга, жамики маҳлуқотга меҳр бўлмаса, одам шеър ёза оладими?

***

Абдулла Орипов ҳақидаги ҳикоямизга шу ўринда нуқта қўйсак ҳам бўларди. Кўриб турибсизки, менинг ёзганларим шоир ижодини ипидан игнасигача таҳлил қилиб берадиган тадқиқот эмас, ёхуд ҳаёт йўлини батафсил ёритадиган танқидий очерк ҳам эмас. Мен борйўғи икки-уч эпизод ёрдамида Абдуллажоннинг нафақат фавқулодда шеърий истеъдодини таъкидламоқчи бўлдим, балки айни чоғда унинг инсоний хизматларини ҳам кўрсатишни мақсад қилиб олдим. Ҳа, Абдуллажон ҳаммамизга ўхшаган инсон ва инсонга хос бўлган хоҳ ижобий, хоҳ салбий сифатлар унга ёт эмас. Буни таъкидлашимнинг боиси шундаки, биз ижод одамларига реал нигоҳ билан қарашни билмаймиз, уларни илоҳийлаштириб, сиғинишдан бошқага ярамайдиган санамга айлантириб юборамиз. Ҳолбуки, биз шоирни инсон сифатида қабул қилиб, у яратган бебаҳо дурдоналардан руҳиятимизни бойитишда кенг фойдаланмоғимиз жоиз. Абдуллажон яратган шеърият эса чиндан ҳам XX аср ўзбек адабиётининг энг ёркин саҳифаларидан бирини ташкил қилади. Бундай шеърият билан нафақат унинг муаллифи, балки бутун ўзбек халқи ҳар қанча фахр қилса арзийди.

Озод ШАРОФИДДИНОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони.

SPORT OLAMIDA

НУКУСЛИК БОЛАЛАРГА ТУҲФА

Қорақалпоғистон Республикасида ҳам болалар спортини ривожлантириш ишига жиддий эътибор қаратилаётганини Нукус шаҳрида беш ой ичида қуриб битказилган замонавий спорт мажмуидан ҳам билиш мумкин.

Нукус шаҳрининг 70 йиллик тўйига муносиб совға сифатида бунёд этилган ушбу спорт мажмуаси қурилишига 450 миллион сўм маблағ сарфланганлигининг ўзи таҳсинга сазовор. Чунки эндиликда болажонлар бу ерда кураш, бадиий гимнастика, эркин кураш, каратэ, таэквандо сирларидан тажрибали мураббийлар ёрдамида воқиф бўладилар. 600 нафар келажагимиз ворисларига хизмат кўрсатиш имконига эга бўлган спорт мажмуи келгусида мамлакатимизга кўплаб иқтидорли спортчиларни, мамлакат ва жаҳон чемпионларини етиштириб беришига шубҳа йўқ.

ИЛИҚ ТААССУРОТ ҚОЛДИРДИ

Пойтахтимиздаги Республика Олимпия заҳиралари коллежида спортнинг оғир атлетика тури бўйича уюштирилган Ўзбекистон Кубоги мусобақалари мутахассисларy мухлисларда илиқ таассурот қолдирди.

Чунки Осиёда етакчи жамоалардан бири ҳисобланган Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари яқинда ўтказилиши мўлжалланган жаҳон чемпионатида ҳам муваффақиятли қатнашишни ўз олдиларига ният қилиб қўйишган. Жаҳон чемпионатига тайёргарлик босқичини ўташга хизмат қилувчи Ўзбекистон Кубоги баҳсларининг айни кунларда ўтказилганлиги оғир атлетикачиларимизнинг қандай спорт формасида эканлигидан дарак беради. Шу боисми, мусобақалар анча кескин ва қизиқарли кечди. Ўз вазнлари тоифасида спортчиларимиздан Руслан Макаров, Муҳаммаджон Тошбоев, Баҳром Мендебоев, Суҳроб Раупов, Маҳмуд Тоғаев, Ботир Усмонов, Фозилбек Ўразимбетов, Александр Ўринов, Игорь Ҳалиловларга тенг келадиган спортчи топилмади. Ўзбекистон Кубоги соҳиблигини қўлга киритган бу оғир атлетикачиларимиз жаҳон чемпионатида муваффақиятли қатнашиб Ватанимиз шарафини муносиб ҳимоя қиладилар, дея умид қиламиз.

Имомали УЛФАТОВ тайёрлади.

ТАН ОЛИНГАН ЯГОНА КЛУБ

Украиналик Италиянинг "Милан" жамоаси ҳужумчиси Андрей Шевченко ўз клуби билан узоқ йиллик шартнома имзолашга розилигини билдирди.

"Агар, - дейди у, - Андриано Гальяни менга шундай таклиф билан мурожаат этса, ҳеч ўйламай рози бўламан. Чунки, "Милан" – мен учун ягона ва биринчи рақамли клуб ҳисобланади. Агар мени бу жамоани тарк этишга мажбурлашса Европанинг бошқа давлатларига ёки Киевга қайтаман".

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, у милан дербисида "Интер" устидан қозонилган ғалабага ўзининг икки голи билан ҳисса қўшди.

МУВАФФАҚИЯТЛИ ИШТИРОК ЭТИШДИ

Испанияда ўтказилган ёзги биатлон бўйича жаҳон чемпионати мусобақалари ўзбекистонлик спортчилар учун муваффақиятли кечди.

Аввало, шуни айтиш жоизки, спортчиларимиз жарималар, аниқроқ айтганда, кичик колибрли милтиқлардан нишонга олишда йўл қўйган хатолар туфайли кучли учликдан қуруқ қолишган бўлса-да, терма жамоамиз аъзолари – Анна Коробко, Зарема ва Звелина Мамедовалар жамоавий эстафета мусобақасида муваффақиятли қатнашиб, жаҳон чемпионатининг кичик кубогини қўлга киритишди. Дарвоқе, халқаро биатлон федерацияси томонидан 2005 йили ўтадиган Осиё чемпионатига Тошкент мезбонлик қилиши мамлакатимизда ушбу спортнинг янада ривожланаётганлигидан дарак беради.

ТЕРМА ЖАМОАНИ БОШҚАРАДИ

Нигерия терма жамоаси бош мураббийи этиб Англия футболи юлдузи, терма жамоанинг собиқ сардори Брайан Робсон тайинланди.

Шартнома ҳозирча фақатгина бир йилга имзоланган. У бошлиқ жамоа январ ойида бўлиб ўтадиган Африка кубоги мусобақаларида яхши натижаларни қўлга киритса, шартнома яна узайтирилиши мумкин. Эслатиб ўтамиз, муқаддам у Англия премьер-лигаси иштирокчиси "Миддлсбро" жамоасига раҳбарлик қилганди.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида тайёрланди.

САВОБ

ТУРМУШ

Қишнинг изғирини эшик очтиргани қўймайди. Гўрков иссиқ чойни хўплаб ўтираркан, ташқарида итнинг вовуллагани таъбини тирриқ қилди. Эринди. Ахийри эшикни қия очар-очмас "Ким у?" дея овоз бериб қўйди.

-Мен Мавлонқулман...

Гўрков шошиб қолди. Эшик оғзида кавушини тополмай талмовсиради.

-Ҳаким тирриқнинг завжаси оламдан ўтибди. Эрталаб чиқаришади.

-Э-э, Ҳаким тирриқ бўлса... мен гўрковлик қилмайман.

-Нега? - Мавлонқул сабабини билса-да, ўзини билмаганликка олди.

-Биласиз-ку?! У тирриқдан бирон нарса чиқармиди? Хизматимга яраша ҳақ олсам, дейман. Менинг ҳам бола-чақам бор, жўжабирдай жонман.

Мавлонқул иккиланиб қолди. Гўрковнинг сўзи чин, у бечора ҳам хатто майитдан-да фойдаланиб қолсам дейди. Ҳозир ҳамманинг ташвиши ҳам шу: қандай бўлмасин бир-икки сўм топмаса, кун ўтмайди. Лекин майитни ким лаҳадга қўяди? Гўр қазиш дарахтдан мева қоқишмаски, дуч келган уддалайверса.

-Савоб ҳам керак-ку, ака... Сиздан бўлак қишлоғимизда ҳеч кимнинг қўлидан келмайди, - Мавлонқул баданидан совуқ ўтиб, ичида Гўрковни бўралаб сўкади: "Бир пиёла иссиқ чойга ҳам таклиф қилмайди-я, зиқна".

Тезроқ иссиқ уйига киришга ошиқаётган Гўрков эса на боришни, на қолишни билади. Хуллас, Мавлонқул у деди, бу деди, барибир Гўрков бетимнинг қалини жонимнинг ҳузури деб тураверди. Ахийри совуқдан тиши тақиллай бошлаган Мавлонқул бир туки ҳам ўзгармай турган гўрковга "Бети ғиштга ўхшайди-я", дея тикилиб қараркан, бирдан чора топганидан энтикиб қўйди.

-Майли, ўзингиз биласиз... Ҳар ҳолда раис бова тайинлаганди-да.

-Раис бова? У Ҳакимникида нима қилади?

-Йўлда учратиб қолувдим. Сизни кора қилиб келишни ҳам у киши тайинлади. Ҳаким бечораҳол одам, унга ҳаммамиз ёрдам қўлини чўзишимиз керак, деди.

Гўрков шаштидан тушди. Ўйланиб қолди...

Майитни ерга қўйдилар. Гўрков ғиштни тахлаб, тупроқ тортди. Қўллари совуқдан кўкариб кетганди.

-Раис бова келмадими? – Мавлонқулни бир четга тортди.

-Таъзияга келди. Кейин ҳокимиятда йиғини бор экан, ноилож кетди.

Гўрков шалвираб қолди. Уч-тўрт қария ёнларидан ўтиб кетаркан, Гўрковни алқашди:

-Барака топ болам, буям бир савоб-да... Қариялар дуога қўл очишди. Ҳамон Гўрковнинг авзойи ўзгармасди.

Шу пайт Ҳаким тирриқнинг акаси унга яқинлашиб билдирмай чўнтагига уч-тўрт сўм солиб қўйди. Гўрковнинг чиройи очилди:

-Савобга нима етсин, отахонлар, нима етсин?! Қўлимиздан келаркан, хизматга тайёрмиз-да... Ҳаммамизнинг борар жойимиз – шу парча ер...

Гўрковнинг ҳикматомуз сўзларини тинглаб тураркан, Мавлонқул мийиғида кулди. Ичида Гўрковнинг шаънига "чиройли" гапларни айтаркан, узоқлашди. Ҳамон Гўрковнинг "Савобга нима етсин", дея тўнғиллаши қулоғидан кетмасди.

Ф.МАҲҚАМОВА

Т.МАҲҚАМОВ олган сурат-лавҳа.

ТАОМ

КАДИ БАРАК

Бу таом ош кадидан тайёрланади. Таомни тайёрлаш учун унга тухум, сув ва туз қўшиб хамир қорилади. 30 дақиқа тиндириб қўйилади.

Сўнгра 1 см қалинликда ёйилиб, 7-8 см бўлган доирачалар шаклида кесилади. Масаллиқ учун тайёрланган қовоқ тўғралиб, майда тўғралган пиёз, туз солиб чала пишгунча паст оловда қозонда димланади. Масаллиқ тайёр бўлиб совугандан сўнг унга тухум қўшиб яхшилаб аралаштирилади.

Кесилган хамирларга масаллиқ солиниб тугилади, тузли сувда беш дақиқа пиширилади. Бу таом кекса ёшдагиларга, ҳомиладор аёлларга фойдалидир.

Х.МАҲАМОВА тайёрлади.

"АМЕРИКАДА ЮРИБ НУКУСНИ СОҒИНДИМ"

(Боши 1- бетда).

Негаки, гимназиянинг бир қанча ўқитувчи ҳамда ўқувчилари ҳам хорижда бўлишган.

-Гимназиямиз хорижий тилларни ўрганишга ихтисослашган бўлиб, I синфдан инглиз тили, II синфдан компьютер сир-синоатлари ўргатила бошланади. Таълим масканимиз Қорақалпоғистонда биринчи бўлиб интернетга уланган, - дейди гимназия директори Гулойим Абдирова.

Ҳақиқатдан ҳам, 1068 та ўқувчи таълим олишига мўлжалланган гимназия ЎзФА Қорақалпоғистон филиали, Нукус Давлат Университети, Банк ассоциацияси билан ҳамкорликни кенг йўлга қўйган. Айниқса, АҚШ, Корея Республикаси элчихоналари, Тинчлик корпуси, Осиё тараққиёти банки билан қилинаётган алоқалар эътиборга лойиқ. Инглиз тилини гимназияда чуқур ўргатиб яхши кўрсаткичларга эришаётганлари боис гимназия ўқитувчиларини Буюк Британиянинг ватанимиздаги элчихонаси кенгаши фахрий аъзоликка қабул қилишган.

-Ўқувчиларимиз ўтказилаётган фан олимпиадаларининггина ғолиб ва совриндорлари бўлиб қолмасдан, халқаро дастурларда ҳам фаол қатнашмоқдалар, - дейди Гулойим Абдирова. – АКСЕЛСнинг FLEX ўқувчилар дастурининг ўтган йилги ғолиби бўлган Давлатбой Жиямуродовнинг ҳам бир йил ўқиш учун Америкага кетгани биз учун фахрлидир. Шунингдек, Маман Ишонов, Шамшиддин Ибрагимов, Меҳрибон Қурбонова, Мунира Отаниёзова, Лаззат Абилхонова, Гулхон Даденова, Бовуржон Каипов сингари фан олимпиадаси ва танловлар ғолиби бўлган ўқувчилар борки, улар ҳам келажакда халқаро миқёсга чиқадилар, деган умиддамиз. Негаки, бу йил 11-синфни тугатган 30 ўқувчининг 27 таси олий ўқув юртига киргани истиқболимизга бўлган ишончдир.

Ҳа, Гулойим опанинг айтганича бор. Негаки, ўқувчиларга юксак таълим-тарбия бераётган 81 нафар ўқитувчининг ўзлари ҳам ибратли ишлар қилаяпти-да.

Ҳуқуқ фани ўқитувчиси Муҳаббат Шлимбетованинг АКСЕЛС фуқаролик тарбияси дастури бўйича АҚШда 6 ҳафта бўлиши, бир ой давомида Ольга Моисеевна Емнинг Сеул шаҳрида корейс тилини ўқитишнинг самарасини ошириш бўйича малака оширгани, иқтисод фани ўқитувчиси Гулжон Тобулғонованинг АҚШ давлат департаменти иқтисод таълими бўйича миллий кенгаши томонидан ташкил этилган танловда ғолиб бўлиб, Москва, Киев, Олмаота, Петербург шаҳарларида малака оширгани, Осиё тараққиёт банкининг қўллаб-қувватлаши билан ўтказилган "Сувнинг ҳар бир томчисида умр" танловида гимназиянинг ғолиб бўлгани таълим масканининг энг олий ютуқларидандир.

Биз эса бу гимназия жамоасига ана шундай ютуқлари кўпайиб бораверишини тилаб қоламиз.

Умид БЕКМУҲАММАД,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

ЭРТАКЛАР ЭЗГУЛИККА ЕТАКЛАР

МУЛОҲАЗА

Гўдакликда сирли-сеҳрли воқеалару кўз кўриб қулоқ эшитмаган мўъжизаларга тўла эртакларни ким севиб тингламаган дейсиз. Ота-онасига эртак айтиб беринг дея хархаша қилиб қўймаган, унинг бепоён оламига ошно бўлиб улғаймаган инсон топилмаса керак.

Бундан атиги 10 ёки 20 йил аввалги давр боласидан қандай эртакларни биласан, деб сўрасангиз ҳеч бўлмаганда 5-6 та эртакни номма-ном санай олар эди. Ҳозирги кун боласи эса бу саволга дадилроқ жавоб беришга иккиланиб қолади. Тўғри, болалар боғчасида бир қанча эртаклар ва уларнинг олами ҳақида яхши маълумот берилмоқда. Аммо мактаб ўқувчиси уларни ўз инон-ихтиёри билан ўқимаяпти. Бунинг ҳам ўзига яраша сабаблари мавжуд. Назаримизда, масаланинг илдизи: ўз-ўзидан маиший ҳаётга, яъни жамиятнинг энг дастлабки ва муҳим бўғини бўлган – оилага бориб тақалади.

Бир куни маҳалламиздаги 7-8 ёшли болалардан қани ким эртак ўқиган, деб сўрадим. Улар елка қисишди.

-Нега ҳатто ая-дадаларинг ҳам айтиб бермаганми?

-Эртак айтиб беринг десак, вақтим йўқ бошимни қотирма дейишади, - деди улар.

-Унда мультфильм кўриб турасизларми?

-Кўпинча "Камилла"ни кўрамиз...

Ана шу суҳбатдан сўнг яна болалигим ёдимга тушди. Биз бу ёшда фақат болалар ҳақидаги фильмлар ва мультфильмларга ишқибоз эдик, холос. Мактабда эса тушдан сўнг ўқитувчимиз бир соатни эртак китоб ўқишга ажратар эди. Устозимиз меҳру маҳорат билан ажойибғаройиб эртакларни ўқиб берарди. Биз ўқувчилар эса ундаги воқеалар, саргузаштларни жон қулоғимиз билан тинглаганмиз. Баъзан устозимиз ким яхши ва янги эртак билса доскага чиқиб сўзлаб беришини айтар ва ҳамма билганини ҳикоя қила бошлар эди. Демакки, синф хоналарида юзага келадиган, ўқитувчининг педагогик маҳорати билан амалга ошириладиган таълим жараёнларига ҳам кўп нарса боғлиқ. Бола уйида ўқий олмайдиган китоблардан, ўқитувчи кўмагида бохабар бўлади, билмаганларини ўрганади. Айрим ўқитувчилар мактаб ёшидаги боланинг аллақандай эртакларга ружу қўйиши, ижобий ҳол эмас, у ёши улғайгани сари реалликни тушуна бориши керак, деб ҳисоблайди. Уларнинг назарида эртак бу эртак. У ҳаётда амалга ошмайдиган тушунчалар. Лекин бизнинг фикримизча, эртаклар инсонларнинг доимий орзу-мақсадларидир ва унга эришмоқ йўлида ана ўша эртаклар ёрдамга келса, не ажаб.

Нигора ТЎХТАМАТОВА

"Қишлоқ ҳаёти" газетаси таҳрир ҳайъати Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати, "Ўзкимёсаноат" давлат-акциядорлик компанияси бошқарувининг раиси, газета жамоатчилик Кенгаши аъзоси Ўрин Ҳасановга онаси

ХУРСАНД АЯ нинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

"Ўзкимёсаноат" давлат-акциядорлик компанияси жамоаси компания бошқарувининг раиси, Олий Мажлис депутати Ўрин Ҳасановга волидаи муҳтарамаси

ХУРСАНД АЯ нинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир ЎТКИР РАҲМАТ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Саид АҲМАД, Агитай АДИЛОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Ғафур ШЕРМУҲАММАД (масъул котиб), Озод ШАРОФИДДИНОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Агросаноат комплекси таркибидаги ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР: Қабулхона – 136-58-83. Бош муҳаррир ўринбосарлари – 133-16-27, 133-44-43. Котибият – 136-56-30. Ижодий гуруҳлар – 136-54-44, 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42. Факс – 133-09-93, 133-40-87

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси – 8-361-58-512-17; Андижон – 8-374-2-25-32-23; Бухоро – 8-365-22-322-25; Жиззах – 8-372-22-648-72; Навоий – 8-436-22-588-56; Наманган - 8 – 369-43-311-81; Фарғона – 8-373-61-221-97; Самарқанд – 8-366-233-00-52; Сурхондарё – 8-376-46-526-61; Сирдарё – 8-367-225-41-73; Тошкент – 8-371-136-56-21; Хоразм – 8-362-22-623-50; Қашқадарё – 8-375-22-517-65.

Реклама ва эълонлар бўлими телефони: 133-44-43, 136-58-83.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Реклама ва эълонлар матни учун буюртмачи жавобгар

Навбатчи: Д.УЛУҒМУРОДОВ

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси томонидан 2002 йил 18 февралда № 00694-рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чиқади

Буюртма Г-821, ҳажми 2 босма табоқ,

Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

Босишга топшириш вақти: 21.00. Босишга топширилди: 21.00.

Газета таҳририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

E-mail: kishlokhayati@ars-inform.uz

2 3 4 5 6